

Cel voor Financiële Informatieverwerking
Gulden Vlieslaan 55 bus 1 1060 Brussel
Tel. : +32 2 533 72 11
Fax : +32 2 533 72 00
E-mail: [info@ctif- cfi.be](mailto:info@ctif-cfi.be)
Site: <http://www.ctif-cfi.be>

RICHTSNOEREN

**VOOR DE ONDERWORPEN ENTITEITEN BEDOELD IN
ARTIKEL 5 VAN DE WET VAN 18 SEPTEMBER 2017 TOT
VOORKOMING VAN HET WITWASSEN VAN GELD EN DE
FINANCIERING VAN TERRORISME EN TOT BEPERKING
VAN HET GEBRUIK VAN CONTANTEN MET BETREKKING
TOT DE MELDING VAN INFORMATIE AAN DE CEL VOOR
FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING**

15 augustus 2020

(Bijgewerkte versie tot 1 oktober 2024)

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Hoofdstuk 1: Wie moet melden?	7
De onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1 van de Wet.....	7
Andere meldende overheden bedoeld in artikel 79, §§ 2 en 3 van de Wet.....	7
Personen die bevoegd zijn om tot een melding aan de CFI over te gaan	7
3.1. Binnen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33° van de Wet, zijnde de onderworpen entiteiten met uitzondering van de niet-financiële beroepen, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet	8
3.2. Binnen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 23° tot en met 28° van de Wet, zijnde de boekhoudkundige en fiscale beroepen, gerechtsdeurwaarders, notarissen en advocaten	9
Hoofdstuk 2: Wat verstaat men onder “witwassen van geld” en “financiering van terrorisme”?	11
1. Witwassen van geld	11
2. Financiering van terrorisme	13
Hoofdstuk 3: In welke gevallen melden?	16
1. Melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten (artikel 47 van de Wet)	16
1.1. Wat moet er gemeld worden?	17
1.2. Wanneer melden?	19
1.3. Individuele en subjectieve verplichting.....	22
1.4. Geen verplichting tot identificatie van de onderliggende criminele activiteit bij de melding van een vermoeden van witwassen van geld	24
1.5. Melding door advocaten: via de Stafhouder waartoe zij behoren.....	25
1.6. Beperkingen ten aanzien van de verplichting tot melding wegens het inroepen van het beroepsgeheim	27
1.7. Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering.....	29
2. Melding van een vermoeden met betrekking tot de toepassing van maatregelen ter bevrozing van tegoeden van bepaalde personen en entiteiten in de strijd tegen de financiering van terrorisme	31
3. Melding van een vermoeden van financiering van proliferatie van massavernietigingswapens	35
3.1. Algemene context.....	35
3.2. Melding van een vermoeden van financiering van proliferatie krachtens de Europese verordening met betrekking tot beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea.....	39
4. Melding ingevolge ontbrekende of onvolledige informatie over de betaler of de	

begunstigde bij geldovermakingen en ingevolge ontbrekende of onvolledige informatie over initiators en begunstigden bij overdrachten van bepaalde cryptoactiva.....	41
5. Melding als gevolg van de analyse van atypische verrichtingen (artikel 45 van de Wet).....	43
6. Melding als gevolg van een probleem bij het uitvoeren van de waakzaamheidsmaatregelen (artikel 46 van de Wet)	46
7. Objectieve (stelselmatige) of verscherpte verplichting tot melding	47
7.1. Objectieve verplichting tot melding voor geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning (artikel 47, § 3 van de Wet).....	47
7.2. Objectieve verplichting tot melding ten aanzien van landen of gebieden waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het WG/FT omdat ze derde landen met een hoog risico zijn (artikelen 38, § 2 en 54 van de Wet).....	47
7.3. Objectieve meldplicht bij het gebruik van contanten bij een vastgoedtransactie (artikel 66, § 2 van de Wet)	50
Hoofdstuk 4: Bepalingen voor melding aan de CFI	52
1. Melding van informatie via het online-meldsysteem goAML	52
2. Kwaliteitscriteria van een melding	53
3. Opvolging van de ontvangen meldingen.....	54
4. Vertrouwelijk karakter van de melding aan de CFI en de verzoeken om bijkomende informatie van de CFI	55
Hoofdstuk 5: Bescherming van de melders.....	59
1. Immuniteit	59
2. Bescherming tegen bedreiging, daden van agressie of intimidatie	60
3. Terugkoppeling van informatie	64

Inleiding

De wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten¹ (hierna “de Wet” genoemd) voorziet een reeks preventieve en administratief gesanctioneerde maatregelen, en voert in hoofde van de onderworpen entiteiten, naast een samenwerkingsverplichting voor het opsporen van geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten die mogelijk verband houden met witwassen van geld of met financiering van terrorisme, met inbegrip van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens, een verplichting in deze gegevens te melden aan een daartoe speciaal in het leven geroepen overheid, namelijk de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna de “CFI” genoemd).

Deze algemene verplichting om mee te werken aan de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme omvat voor de onderworpen entiteiten verschillende verplichtingen, nl.:

- het nemen van passende maatregelen die evenredig zijn met hun aard en omvang voor het opsporen en beoordelen van de risico's van witwassen van geld en van financiering van terrorisme waaraan ze zijn blootgesteld, met name rekening houdend met de kenmerken van hun cliënten, producten, diensten of verrichtingen die ze aanbieden, de betrokken landen of geografische gebieden, en de leveringskanalen waarop een beroep wordt gedaan, zijnde de verplichting om een algemene risicobeoordeling op te stellen;
- het nemen van passende maatregelen die evenredig zijn met hun aard en omvang, om te voldoen aan regelgeving met betrekking tot internationale sancties, embargo's en andere beperkende maatregelen;
- het nemen van waakzaamheidsmaatregelen ten aanzien van hun cliënten, die uit het volgende bestaan:
 - o het identificeren en verifiëren van de identiteit van hun cliënten, en in voorkomend geval hun lasthebbers en uiteindelijke begunstigen, alsook de begunstigen van levensverzekeringsovereenkomsten, en in voorkomend geval de uiteindelijke begunstigen van deze begunstigen;
 - o het beoordelen van de kenmerken van de cliënt en het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie of de occasionele verrichting en daartoe in voorkomend geval bijkomende informatie inwinnen;
 - o een voortdurende waakzaamheid aan de dag te leggen ten aanzien van de zakelijke relaties en verrichtingen, die evenredig is met het geïdentificeerde risiconiveau, zodat atypische verrichtingen kunnen worden opgespoord en, *in fine*, de melding van verdachte verrichtingen aan de CFI mogelijk wordt;
- de voornoemde waakzaamheidsverplichtingen te baseren op een individuele beoordeling van de risico's van witwassen van geld en van financiering van terrorisme, rekening houdend met de bijzondere kenmerken van de cliënt en de zakelijke relatie of de betrokken verrichting, alsook met de voornoemde algemene risicobeoordeling;

¹ B.S., 6 oktober 2017, blz. 90839. De Wet is op 16 oktober 2017 in werking getreden.

- de documenten met betrekking tot de identificatie en de uitgevoerde verrichtingen te bewaren;
- actief en doeltreffend met de CFI samenwerken door alle opgespoorde verdachte geldmiddelen, verrichtingen, pogingen tot verrichtingen en feiten te melden en alle verzoeken om informatie te beantwoorden.

Om aan al deze verplichtingen te voldoen moeten de onderworpen entiteiten onder meer beschikken over:

- doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen, die evenredig zijn met hun aard en omvang, en waarbij onder meer een verantwoordelijke moet worden aangeduid die belast is met het toezicht op de tenuitvoerlegging van deze procedures en maatregelen;
- personeelsleden, en in voorkomend geval hun agenten of distributeurs, die voldoende betrouwbaar zijn volgens de risico's die aan hun taken en functies verbonden zijn, en voldoende bewustgemaakt en opgeleid zijn om opbouwend mee te werken aan de voorkoming van witwassen van geld en de financiering van terrorisme, met inbegrip van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens.

Deze richtsnoeren, behalve met betrekking tot de verplichtingen informatie aan de CFI te melden, slaan niet op de verplichtingen die hierboven worden opgesomd, die allen terug te vinden zijn in Boek II van de Wet. Overeenkomstig artikel 86 van de Wet worden deze verplichtingen verder uitgewerkt in beroepsreglementen die door de toezichthoudende autoriteiten van elke onderworpen entiteit bedoeld in de Wet worden opgesteld. Deze richtsnoeren zijn bedoeld om de onderworpen entiteiten, alsook hun toezichthoudende autoriteiten, de nodige begeleiding te verschaffen bij de toepassing van de meldingsplicht die uit de Wet voortvloeit, zonder afbreuk te doen aan de reglementaire bevoegdheid van de toezichthoudende autoriteiten bedoeld in artikel 86 van de Wet.

De beperkende maatregelen ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten zoals bepaald door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, die door de Europese Unie ten uitvoer worden gelegd, of op nationaal niveau bepaald door de Nationale Veiligheidsraad spelen eveneens een rol bij de bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens en worden hierna ook toegelicht. De te ontwikkelen en toe te passen doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen alsook de risicoanalyse financiering van proliferatie moeten er ook voor zorgen dat er voldaan wordt aan de bindende bepalingen inzake financiële embargo's, bevriezingen van tegoeden en andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten opgelegd op internationaal, Europees en nationaal niveau in het kader van de strijd tegen terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens.

Deze richtsnoeren vervangen de Toelichting van 26 oktober 2017 en houden rekening met de wetswijzigingen ingevoerd bij de wet 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot

beperking van het gebruik van contanten².

Ze zijn bijgewerkt tot 1 oktober 2024, voornamelijk om rekening te houden met de invoering en toepassing van het *goAML-webportaal* voor de melders. Er zijn ook andere wijzigingen, of liever updates, doorgevoerd om rekening te houden met:

- de verschillende arresten van het Grondwettelijk Hof die een impact hebben op de meldingsverplichtingen van bepaalde niet-financiële beroepen³;
- de wijzigingen in FATF Aanbeveling 1 betreffende de beoordeling van proliferatierisico's; en
- de toepassing van de melding van verdachte verrichtingen vanaf 30 december 2024 die voortvloeit uit [Verordening \(EU\) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en bepaalde crypto-activa te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn \(EU\) 2015/849 \(herschikking\)](#).

De Wet heeft hoofdzakelijk tot doel het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens (“WG/FTP”) te voorkomen.

Ze verzekert de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (hierna “Richtlijn (EU) 2015/849”) en de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, en tot wijziging van Richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU (hierna “Richtlijn (EU) 2018/843”) en van Richtlijn (EU) 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad (hierna “Richtlijn (EU) 2019/1153”).

² B.S., 5 augustus 2020, blz. 57457. De wet is op enkele uitzonderingen na op 15 augustus 2020 in werking getreden.

³ [Arrest nr. 114/2020 van 24 september 2020](#); [Arrest nr. 166/2021 van 18 november 2021](#); [Arrest nr. 126/2023 van 21 september 2023](#)

Hoofdstuk 1: Wie moet melden?

De onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1 van de Wet

Artikel 5, § 1 van de Wet definieert het toepassingsgebied *ratione personae* van de Wet door aan te geven op welke financiële en niet-financiële ondernemingen en beroepen, aangeduid als “onderworpen entiteiten”, de verplichtingen inzake de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, voorzien in Boek II en Boek II/1 van de Wet, van toepassing zijn.

Dit toepassingsgebied moet onderscheiden worden van dat voorzien in Boek III van de Wet dat betrekking heeft op de beperkingen van het gebruik van contanten en waarvan de bepalingen zijn opgenomen in artikel 66, § 2, eerste lid, en artikel 67, van de Wet en van toepassing zijn op alle natuurlijke of rechtspersonen die betalingen of giften doen als bedoeld in deze bepalingen.

Andere meldende overheden bedoeld in artikel 79, §§ 2 en 3 van de Wet

De CFI is ook bevoegd voor het ontvangen en analyseren van de informatie meegedeeld door de overheden bedoeld in artikel 79, §§ 2 en 3 van de Wet, die als meldingen worden behandeld.

Personen die bevoegd zijn om tot een melding aan de CFI over te gaan

Art. 49. In principe wordt elke informatie of elke inlichting bedoeld in de artikelen 47 en 48 gemeld aan de CFI door de persoon of personen aangewezen krachtens artikel 9, § 2.

Elke bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33°, evenals elk personeelslid of vertegenwoordiger van een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, die zelf de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit, meldt evenwel persoonlijk de desbetreffende informatie of inlichtingen aan de CFI telkens wanneer de in het eerste lid bedoelde procedure niet kan worden gevolgd.

(NOTA : bij Arrest nr.114/2020 van 24-09-2020 (B.St. 31-12-2020, p. 97956), heeft het Grondwettelijk Hof de tweede zin van artikel 47, § 1, 2°, in zoverre hij van toepassing is op de advocaten vernietigd)

Artikel 49 van de Wet bepaalt wie binnen de onderworpen entiteit bevoegd is om aan de CFI te melden.

3.1. Binnen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 1° tot en met 22°, en 29° tot en met 33° van de Wet, zijnde de onderworpen entiteiten met uitzondering van de niet-financiële beroepen, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet

3.1.1 Melding door de “Anti-Money Laundering Compliance Officer” of “AMLCO”

Krachtens artikel 49 van de Wet gebeurt de melding en de mededeling van bijkomende informatie aan de CFI normaal gezien door de antiwitwasverantwoordelijke, ook wel de “Anti-Money Laundering Compliance Officer” of “AMLCO” genoemd.

De AMLCO is of zijn de persoon/personen die overeenkomstig artikel 9, § 2 van de Wet belast is/zijn met de concrete tenuitvoerlegging van het beleid inzake de strijd tegen het WG/FTP.

De AMLCO is dus belast met:

- het concreet ten uitvoer leggen van doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen evenredig met de aard en de omvang van de onderworpen entiteiten (opgesomd in artikel 8 van de Wet);
- het analyseren van atypische verrichtingen en de gevallen waarin de waakzaamheidsplichten niet konden worden vervuld, het opstellen van schriftelijke verslagen hierover (overeenkomstig artikelen 45 en 46 van de Wet); en
- het beslissen om, indien nodig, meldingen van vermoedens aan de CFI door te geven, en de CFI alle andere door de wet vereiste informatie mee te delen (overeenkomstig artikelen 38, 47, 48, 54 en 66 § 2, derde lid, van de Wet).

Naast deze toezichts- en operationele verantwoordelijkheden is de AMLCO eveneens verantwoordelijk voor de bewustmaking en opleiding van personeelsleden en, in voorkomend geval, van de agenten en distributeurs van de onderworpen entiteit (overeenkomstig artikel 11 van de Wet).

De AMLCO's zijn voor de CFI dan ook de belangrijkste contactpersonen.

De aanwijzing van een AMLCO is vereist, ongeacht of de onderworpen entiteit een natuurlijke persoon of een rechtspersoon is. Echter, in toepassing van artikel 15 van de Wet, is de aanwijzing niet vereist voor:

- de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld die hun activiteiten op het Belgische grondgebied uitoefenen door er een beroep te doen op agenten of distributeurs (artikel 5, § 1, 6°, d), 7°, e), en die, in de gevallen vermeld in artikel 27, § 1 van het Reglement van de Nationale Bank van België van 21 november 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (hierna het “Reglement NBB”) overeenkomstig de Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/1108 van 7 mei 2018 verplicht zijn om een centraal contactpunt in België aan te stellen; noch voor
- de kredietinstellingen en de beursvennootschappen die ressorteren onder het recht

van een andere lidstaat en die een beroep doen op een in België gevestigde verbonden agent om er beleggingsdiensten en/of -activiteiten te verrichten (artikel 5, § 1, 4°, c°, en 10°, c°) en in de nog door de Nationale Bank van België te bepalen gevallen verplicht zijn om een centraal contactpunt aan te stellen.

Dergelijke aanstelling van een centraal contactpunt maakt het enerzijds mogelijk om de kwaliteit en de snelheid van meldingen aan de CFI beter te waarborgen en vergemakkelijkt het anderzijds om toezicht uit te oefenen, zowel door de onderworpen entiteit zelf als door de NBB, op het potentieel grote aantal van verbonden agenten in België. De opdrachten van dit centraal contactpunt, zoals bepaald in artikel 15 van de Wet en nader bepaald in artikel 27, § 2, van het Reglement NBB, bestaan uit: (i) het toezien op de naleving van de Wet en de reglementen genomen ter uitvoering van deze wet, (ii) de uitoefening door de NBB van haar toezichtsoopdrachten vergemakkelijken, (iii) atypische verrichtingen opsporen en (iv) beslissen of er een vermoeden aan de CFI moet worden gemeld en over de inhoud van die melding beslissen. Aangezien het centraal contactpunt gevestigd in België dezelfde taken uitoefent als een AMLCO, is de verplichting om ook een AMLCO aan te duiden overbodig. In dit geval meldt het centraal contactpunt aan de CFI.

3.1.2 Melding door een bestuurder, personeelslid, agent of distributeur van de onderworpen entiteit

Elk personeelslid of elke vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit kan persoonlijk informatie aan de CFI meedelen *telkens en enkel en alleen* wanneer de normale procedure via de AMLCO niet kan worden gevolgd.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de AMLCO niet tijdig kan worden bereikt, of wanneer de leiding van de bedoelde onderworpen entiteit zelf betrokken lijkt te zijn bij een witwasactiviteit of een geval van financiering van terrorisme of proliferatie en om deze reden de melding zou beletten⁴.

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

3.2. Binnen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikelen 5, §1, 23° tot en met 28° van de Wet, zijnde de boekhoudkundige en fiscale beroepen, gerechtsdeurwaarders, notarissen en advocaten

3.2.1 Melding door de “Anti-Money Laundering Compliance Officer” of “AMLCO”

Krachtens artikel 49 van de Wet gebeurt de melding en de mededeling van bijkomende informatie aan de CFI normaal gezien door de “AMLCO”, zijnde de persoon of personen die overeenkomstig artikel 9, § 2 van de Wet belast is/zijn met de concrete tenuitvoerlegging van het beleid inzake de strijd tegen het WG/FTP, zoals dit binnen de onderworpen entiteit werd beslist door het daartoe aangewezen lid van het bestuursorgaan binnen de onderworpen entiteit, overeenkomstig artikel 9, § 1 van de Wet⁵.

⁴ *Parl. St.*, Senaat, 1991-1992, nr. 468-1, blz. 18.

⁵ Zie supra, punt 3.1.1, voor de beschrijving van de taken van de AMLCO.

Voor advocaten dient een melding aan de CFI verplicht via de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren te verlopen (zie infra, Hoofdstuk 3, 1.2.5.).

Rekening houdend met de complexiteit van de verplichtingen die de Wet aan de onderworpen entiteiten oplegt, zijn alle niet-financiële beroepen zonder uitzondering verplicht om een AMLCO aan te stellen. Wanneer de onderworpen entiteit een natuurlijke persoon is en het aantal door haar tewerkgestelde personen de aanstelling van een AMLCO uit hun midden niet toelaat, of wanneer de aard of de omvang van de activiteiten zulks niet rechtvaardigen, worden de taken van de AMLCO rechtstreeks uitgeoefend door de natuurlijke persoon die de hoedanigheid van onderworpen entiteit heeft.

3.2.2 Melding door een personeelslid of vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit, die zelf de hoedanigheid heeft van onderworpen entiteit

Voor de niet-financiële beroepen, bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, van de Wet, wanneer ze onderworpen zijn aan het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek⁶ wordt bepaald dat het aan de beroepsuitoefenaar is om zelf over te gaan tot melding, en dus niet aan een medewerker wanneer de AMLCO verhinderd is om tot de melding over te gaan.

Dergelijke melding dient echter niet noodzakelijk uit te gaan van de titularis belast met het dossier, maar wel van een lid van het kabinet die titularis is van het bedoelde beroep.

Voor deze niet-financiële beroepen geldt dat, wanneer de AMLCO niet kan voldoen aan zijn verplichting, de werknemers van deze beroepsuitoefenaars niet persoonlijk mogen overgaan tot het doorsturen van een dergelijke melding. Dit is niet toegelaten, gezien de specificiteit van deze beroepen, die aan het beroepsgeheim onderworpen zijn.

Bovendien heeft het Grondwettelijk Hof in zijn Arrest nr. 114/2020 van 24 september 2020 de verwijzing in artikel 49, tweede lid, van de Wet naar artikel 5, § 1, 28°, met betrekking tot advocaten nietig verklaard. Het Hof stelde vast dat de bestreden wet de onderworpen entiteiten voorschrijft een antiwitwasverantwoordelijke (AMLCO) aan te stellen voor de mededelingen aan de CFI. In het geval van advocaten is dat de advocaat die verantwoordelijk is voor het dossier. Onder voorbehoud van deze interpretatie maakt de bestreden bepaling geen onevenredige inbreuk op het beroepsgeheim van advocaten. Wanneer de normale procedure, via het AMLCO, niet kan worden gevolgd, kan de mededeling van informatie alleen worden uitgevoerd door een advocaat van hetzelfde kantoor, en niet door een werknemer van het kantoor. Het Hof oordeelde echter dat, zelfs in deze laatste interpretatie, het niet gerechtvaardigd was dat een derde in de relatie tussen de advocaat en zijn cliënt, zelfs als hij advocaat was, informatie over deze cliënt kon doorgeven. Het Hof verklaarde de bestreden wet dan ook nietig in die zin (B.19-B.25).

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij de ontvangst ervan.

⁶ De niet-gereguleerde belastingadviseurs bedoeld in artikel 5, § 1, 25°/1 van de Wet zijn niet onderworpen aan het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek. In Arrest nr. 166/2021 van het Grondwettelijk Hof van 18 november 2021 lezen we (B.3.5.): "De niet-gereguleerde belastingadviseurs zijn niet aan dezelfde regels onderworpen als de gecertificeerde belastingadviseurs, en zijn evenmin gehouden door dezelfde beroepsgeheimhoudingsplicht (artikel 50 van de wet van 17 maart 2019)." Dit werd herbevestigd in Arrest nr. 126/2023 van het Grondwettelijk Hof van 21 september 2023. (zie infra Hoofdstuk 3, 1.6)

Hoofdstuk 2: Wat verstaat men onder “witwassen van geld” en “financiering van terrorisme”?

1. Witwassen van geld

Artikel 2 van de Wet definieert wat onder “witwassen van geld” moet worden verstaan.

Art. 2. Voor de toepassing van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, wordt beschouwd als “witwassen van geld”: 1° de omzetting of overdracht van geld of andere goederen, wetende dat deze zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit, met het oogmerk de illegale herkomst ervan te verhelen of te verhullen of een persoon die bij een dergelijke activiteit is betrokken, te helpen aan de juridische gevolgen van zijn daden te ontkomen;

2° het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van geld of goederen, wetende dat deze verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

3° de verwerving, het bezit of het gebruik van geld of goederen, wetende, op het tijdstip van ontvangst, dat deze voorwerpen zijn verworven uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een dergelijke activiteit;

4° deelneming aan, medeplichtigheid aan, poging tot, hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van, of het geven van raad met het oog op het begaan van één van de in de bepalingen onder 1°, 2° en 3° bedoelde daden.

Artikel 2 van de Wet definieert het materiële en het morele element van witwassen van geld met in het middelpunt de illegale herkomst van de geldmiddelen en goederen, met andere woorden het feit dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit of uit deelneming aan een criminele activiteit, zoals gedefinieerd in artikel 4, eerste lid, 23°, van de Wet.

Er is bovendien enkel maar witwassen van geld of goederen in de zin van deze Wet wanneer verworven “uit de criminele activiteiten zoals opgesomd in artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet”.

Voor de CFI zijn artikel 2 en artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet onlosmakelijk met elkaar verbonden opdat de CFI haar filterrol kan vervullen, voor melders is dit geenszins het geval. Het werd overigens al meermaals bevestigd, en nog uitdrukkelijker in deze Wet dat het niet de taak is van de onderworpen entiteiten het onderliggende misdrijf te bepalen van de vastgestelde verrichtingen of feiten waarbij vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme bestaan (zie infra, Hoofdstuk 3, 1., 1.4.).

De preventieve Wet heeft dus enkel betrekking op ernstige criminele activiteiten en slaat dus niet op andere vormen van witwassen van geldmiddelen of goederen. De lijst met criminele activiteiten, zoals opgesomd in artikel 4, eerste lid, 23° van de Wet, is ruim genoeg om alle feiten te omvatten die in Belgisch recht met een minimale gevangenisstraf van meer dan zes maanden strafbaar zijn gesteld en met een maximale gevangenisstraf van meer dan één jaar.

De tekst van de Wet verwijst ook niet naar specifieke bepalingen van het strafrecht, maar in het algemeen naar bepaalde vormen van misdadigheid, door woorden te gebruiken zoals ze in hun gewone betekenis in de omgangstaal worden gebruikt.

De CFI raadt de onderworpen entiteiten aan om de nationale en internationale actualiteit te volgen, de website van de CFI (www.ctif-cfi.be), de jaarverslagen van de CFI en de verslagen gepubliceerd door de FATF te raadplegen, waarin de trends inzake witwassen van geld worden uiteengezet met de bedoeling hen te helpen bij het opsporen en melden van activiteiten van witwassen van geld.

De CFI raadt de onderworpen entiteiten ook aan om de verslagen te raadplegen over de beoordeling van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten, opgesteld door de Europese Commissie krachtens artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849. De SNRA beoordeelt de kwetsbaarheid van financiële producten en diensten voor risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering. Deze risicoanalyse is bedoeld als een essentieel instrument voor het identificeren, analyseren en aanpakken van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering in de EU. Het is de bedoeling om de risico's op alle relevante gebieden uitvoerig in kaart te brengen en aanbevelingen te doen aan de lidstaten, Europese toezichthoudende autoriteiten en onderworpen entiteiten om deze risico's te beperken. Deze risicoanalyse helpt de lidstaten en onderworpen entiteiten bij het uitvoeren van hun respectieve risicobeoordelingen. De Commissie publiceerde haar eerste supranationale risicobeoordeling in 2017, de tweede in 2019 en de derde in 2022. De Commissie werkt dit verslag elke twee jaar bij.

Krachtens artikel 68 van de Wet is het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst verantwoordelijk voor het opstellen van de nationale risicoanalyse inzake witwassen van geld. Deze nationale risicoanalyse houdt ook rekening met de supranationale risicoanalyse die de Europese Commissie krachtens artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849 opmaakt (zie hierboven).

De nationale risicoanalyse inzake witwassen van geld werd aan de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten bezorgd zodat ze die ter beschikking kunnen stellen van de AMLCO van onderworpen entiteiten onder hun toezicht. De toezichthoudende autoriteiten en de onderworpen entiteiten moeten rekening houden met deze evaluatie bij het uitvoeren van hun eigen risicoanalyses. Een samenvatting van de laatste [update van de nationale risicoanalyse van witwaspraktijken](#) is ook beschikbaar op de website van de CFI.

2. Financiering van terrorisme

Artikel 3 van de Wet definieert wat onder “financiering van terrorisme” moet worden verstaan.

Art. 3. Voor de toepassing van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, wordt beschouwd als “financiering van terrorisme”: de verstrekking of verzameling van geldmiddelen en andere vermogensbestanddelen, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, met het oogmerk dat deze worden gebruikt of in de wetenschap dat zij, geheel of gedeeltelijk, zullen worden gebruikt door een terroristische organisatie, of door een terrorist die alleen handelt, zelfs zonder enige band met een bijzondere terroristische daad.

Uit voormelde definitie blijkt dat er reeds sprake is van financiering van terrorisme zelfs indien de geldmiddelen en andere vermogensbestanddelen niet daadwerkelijk werden gebruikt om een of meerdere terroristische daden te plegen, of deze zelfs geen verband houden met een of meerdere specifieke terroristische daden.

Financiering van terrorisme kan aan de hand van een grote verscheidenheid aan verrichtingen plaatsvinden, zoals binnenlandse of internationale overschrijvingen, verzending en opnemen van contanten, wisselverrichtingen, openen of afsluiten van rekeningen, kredietverrichtingen.

Een van de belangrijkste kenmerken is dat het om kleine bedragen gaat, wat de opsporing ervan bemoeilijkt. Ook een verandering in het gedrag van de cliënt of in de aard van de zakelijke relatie met de onderworpen entiteit kan verdacht zijn. Daarnaast kan het geografische aspect een aanwijzing zijn, meer bepaald wanneer er geen gekend verband bestaat tussen de oorsprong en de bestemming van de geldmiddelen en de kennis die men van de cliënt of de zakelijke relatie heeft.

Financiering van terrorisme vertoont een aantal bijzondere kenmerken waardoor het niet mogelijk is een uitputtende en permanente lijst met knipperlichten op te stellen. In deze omstandigheden en om zo spoedig mogelijk op de hoogte te zijn van de knipperlichten of typologieën in verband met de financiering van terrorisme raadt de CFI de onderworpen entiteiten aan om de nationale en internationale actualiteit te volgen, de website van de CFI (www.ctif-cfi.be) en de jaarverslagen van de CFI te raadplegen, waarin de trends inzake financiering van terrorisme worden uiteengezet met de bedoeling hen te helpen bij het opsporen en melden van activiteiten van financiering van terrorisme.

De CTIF raadt de onderworpen entiteiten ook aan om [de publicaties van de FATF](#) sinds 2015 te raadplegen om het inzicht in de risico's op de financiering van terrorisme te verbeteren en te actualiseren, evenals het meest recente verslag over de beoordeling van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten, dat door de Europese Commissie is opgesteld krachtens artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849 en is [gepubliceerd op 27 oktober 2022](#).

Krachtens artikel 68 van de Wet is de Nationale Veiligheidsraad verantwoordelijk voor het opstellen van de nationale risicoanalyse inzake financiering van terrorisme. Deze nationale risicoanalyse houdt ook rekening met de relevante conclusies van de supranationale risicoanalyse die de Europese Commissie krachtens artikel 6 van Richtlijn (EU) 2015/849 opmaakt (zie hierboven).

De nationale risicoanalyse inzake financiering van terrorisme werd aan de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten bezorgd zodat ze die ter beschikking kunnen stellen van de AMLCO van onderworpen entiteiten onder hun toezicht. De toezichthoudende autoriteiten en de onderworpen entiteiten moeten rekening houden met deze evaluatie bij het uitvoeren van hun eigen risicoanalyses. Een [samenvatting](#) van de laatste update van de nationale risicobeoordeling van terrorismefinanciering is ook beschikbaar op de CFI-website.

Op basis van de op heden beschikbare openbare informatie kunnen volgende criteria worden afgeleid die met typologieën inzake financiering van terrorisme verband houden:

- geldovermakingen van kleine bedragen tussen particulieren zonder duidelijke (familiale, economische) band, of een bestemming van geldovermakingen die in het licht van het profiel van de zakelijke relatie of de gewoonten van de cliënt atypisch lijkt,
- giften aan verenigingen zonder winstoogmerk gevolgd door grotere geldovermakingen, met name naar het buitenland,
- kruiselingse stromen van of naar verenigingen,
- gebruik van elektronische geldmiddelen, in het bijzonder anonieme middelen en virtueel geld, meer bepaald wanneer dat virtueel geld in een wettig betaalmiddel wordt omgezet,
- opening van een bankrekening, snel gevolgd door opnames in contanten in het buitenland, in gevoelige gebieden of in transitlanden,
- gebruik van crowdfundingplatforms,
- gebruik van consumentenkrediet, gevolgd door de opname in contanten van een groot deel van het geleende geld of van het volledige bedrag en/of door overschrijvingen naar het buitenland,
- totale opname (of bijna totale opname waarbij een laag saldo wordt aangehouden) van de tegoeden op de rekeningen, spaarrekeningen of levensverzekeringsovereenkomsten,
- reactivering van een rekening of een bankkaart,
- betaling van losgeld bij ontvoering of diefstal van persoonsgegevens.

Al deze criteria blijven subjectief, maar de cumulatie ervan maakt de informatie relevanter.

Rekening houdend met het toenemende proselitisme met het oog op het ronselen van

terroristen in de gevangenis moeten onderworpen entiteiten zakelijke relaties en verrichtingen die in het kader hiervan worden uitgevoerd met gedetineerden grondig onderzoeken om te bepalen of bij de uitgevoerde verrichtingen sommige verrichtingen met financiering van terrorisme verband kunnen houden. Bovendien kunnen naasten van deze personen die niet noodzakelijk tot de familiekring behoren financiële steun verlenen.

Hoofdstuk 3: In welke gevallen melden?

1. Melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten (artikel 47 van de Wet)

Art. 47. § 1. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI, wanneer ze weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden:

1° dat geldmiddelen, ongeacht het bedrag, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;

2° dat verrichtingen of pogingen tot verrichtingen verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. Deze verplichting tot melding is eveneens van toepassing wanneer de cliënt beslist de voorgenomen verrichting niet uit te voeren;

3° buiten de gevallen bedoeld in 1° en 2°, dat een feit waarvan ze kennis hebben, verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

De verplichting tot melding aan de CFI met toepassing van 1° tot en met 3°, houdt niet in dat de onderworpen entiteit de onderliggende criminele activiteit van het witwassen van geld dient te identificeren.

§ 2. De onderworpen entiteiten melden eveneens aan de CFI de verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten, als bedoeld in paragraaf 1, waarvan ze kennis krijgen in het kader van de activiteiten die ze uitoefenen in een andere lidstaat zonder daar te beschikken over een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die hen daar vertegenwoordigen.

§ 3. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI alle geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

§ 4. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI, met toepassing van de paragrafen 1 tot en met 3, binnen de termijnen bedoeld in artikel 51.

(NOTA : bij Arrest nr.114/2020 van 24-09-2020 (B.St. 31-12-2020, p. 97956), heeft het Grondwettelijk Hof de tweede zin van artikel 47, § 1, 2°, in zoverre hij van toepassing is op de advocaten vernietigd)

1.1. Wat moet er gemeld worden?

Overeenkomstig artikel 47, § 1, van de Wet melden de onderworpen entiteiten aan de CFI, wanneer ze weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat:

1° *geldmiddelen, ongeacht het bedrag, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme;*

De verplichting tot melding aan de CFI slaat op de geldmiddelen, ongeacht het bedrag ervan, waarvan men weet of vermoedt of om redelijke gronden kan vermoeden dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit (witwassen van geld) of dat zij zullen worden aangewend voor een criminele activiteit (financiering van terrorisme).

2° *verrichtingen of pogingen tot verrichtingen verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.*

De verplichting tot melding aan de CFI slaat niet alleen op de geldmiddelen, ongeacht het bedrag ervan, waarvan men weet of vermoedt of om redelijke gronden kan vermoeden dat zij verband houden met het witwassen van geld, of met de financiering van terrorisme, maar ook op de verdachte verrichtingen of de pogingen tot verdachte verrichtingen.

Indien de geldmiddelen die bij de verrichting of de zakelijke relatie betrokken zijn, aanleiding kunnen geven tot het vermoeden dat zij verworven zijn uit een criminele activiteit of daarvoor bestemd zijn (bijvoorbeeld door hun herkomst die niet met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld, of door hun omvang ten opzichte van de kenmerken van de cliënt), kan het vermoeden ook voortvloeien uit de verrichtingen die worden uitgevoerd met geldmiddelen die op zich geen vermoedens hebben doen rijzen.

Zo kan het vermoeden bijvoorbeeld voortvloeien uit een geheel van verrichtingen die afzonderlijk genomen geen vermoedens zouden hebben doen rijzen en die betrekking hebben op geldmiddelen die geen aanleiding hebben gegeven tot vermoedens, maar die door het feit dat ze achtereenvolgens of gelijktijdig plaatsvinden, toch in verband blijken te kunnen worden gebracht met witwassen van geld of financiering van terrorisme.

De verplichting tot melding blijft ook bestaan wanneer de cliënt beslist de aangekondigde verrichting niet uit te voeren.

Ook elke poging tot witwassen of financiering van terrorisme valt onder deze verplichting tot melding aan de CFI. Het kan gaan om verrichtingen waarvan de uitvoering:

- ofwel door de onderworpen entiteit, wegens twijfel over de rechtmatigheid van de verrichting, wordt geweigerd;
- ofwel door de cliënt wordt ingetrokken of beëindigd, om te vermijden dat hij de gevraagde informatie of bewijsstukken aan de onderworpen entiteit moet bezorgen.

De weigering om een zakelijke relatie aan te gaan hoeft niet noodzakelijkerwijs te worden gemeld, er moet slechts worden gemeld bij een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme en wanneer de identificatiegegevens van de personen bekend zijn. De CFI kan er belang bij hebben om deze identificatiegegevens en de doeleinden te

kennen die door diegene die de zakelijke relatie wenste aan te gaan werden aangegeven.

Artikel 47, § 1, 2°, dat betrekking heeft op de "verrichtingen of pogingen tot verrichtingen" die moeten worden gemeld, specificceert, zoals hierboven vermeld, in de tweede zin dat "deze verplichting tot melding eveneens van toepassing is wanneer de cliënt beslist de voorgenomen verrichting niet uit te voeren". In zijn Arrest nr. 114/2020 van 24 september 2020 heeft het Grondwettelijk Hof echter de tweede zin van artikel 47, § 1, 2°, van de Wet vernietigd voor zover het advocaten betreft.

Bijgevolg moeten advocaten pogingen tot WG/FT blijven melden, maar niet wanneer de cliënt afziet van de poging en beslist om de geplande verrichting niet uit te voeren. De informatie waarvan de advocaat op de hoogte is met betrekking tot een verdachte verrichting of poging tot verrichting die de cliënt, op advies van de advocaat, niet uitvoert, is bekend bij de advocaat in het kader van het verstrekken van juridisch advies. Bijgevolg valt deze informatie onder het beroepsgeheim en is ze krachtens artikel 53 van de Wet vrijgesteld van de meldplicht van vermoedens bedoeld in artikel 47, § 1, 2° van de Wet.

3° buiten de gevallen bedoeld in 1° en 2°, dat een feit waarvan ze kennis hebben, verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

Er moet ook verplicht aan de CFI worden gemeld wanneer er een feit bekend wordt dat een aanwijzing zou kunnen zijn van witwassen van geld of financiering van terrorisme. Met "bekend worden van een feit" wordt niet langer de uitvoering van een specifieke verrichting bedoeld, maar feiten in meer algemene zin, die bijvoorbeeld kunnen voortvloeien uit de interventie van de gerechtelijke overheden of die onthuld kunnen worden door de media. In dat geval kan het vermoeden ook voortvloeien uit het gedrag van de cliënt (abnormaal gebrek aan belangstelling voor de voorgestelde financiële voorwaarden, fysieke bewaking van de cliënt door een derde, enz.).

Alle informatie die elementen in de melding ontkrachten, bevestigen of wijzigen moet ook onmiddellijk aan de CFI worden gemeld.

Artikel 47, § 1 van de Wet bevat sinds de wet van 18 september 2017 een uitdrukkelijke verwijzing naar "redelijke gronden om te vermoeden", ter naleving van Richtlijn (EU) 2015/849 en zorgt vooral voor een grotere doeltreffendheid van het dispositief. Ook al doet deze wijziging niets af aan de verplichtingen inzake het melden van vermoedens, die subjectief blijven, geeft dit aan de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten de mogelijkheid om een sanctie op te leggen indien de onderworpen entiteit nagelaten heeft een melding te verrichten, hoewel zij over gegevens beschikt die redelijkerwijs het vermoeden had moeten doen rijzen dat er sprake is van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Overeenkomstig artikel 47, § 2 van de Wet moeten de onderworpen entiteiten eveneens aan de CFI verdachte geldmiddelen, verrichtingen of pogingen tot verrichtingen en feiten melden, "waarvan ze kennis krijgen in het kader van de activiteiten die ze uitoefenen in een andere lidstaat zonder daar te beschikken over een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die hen daar vertegenwoordigen".

Dit artikel zorgt voor de omzetting van artikel 33, paragraaf 2, van Richtlijn (EU) 2015/849, dat duidelijk bepaalt dat de meldingen van vermoedens moeten worden verstrekt aan de financiële inlichtingeneenheid (“hierna “FIE”) van de Lidstaat op het grondgebied waarvan de onderworpen entiteit die de informatie verstrekt, gevestigd is. De meldingen moeten dus worden verstrekt aan de FIE in de Lidstaat waar de onderworpen entiteit haar zetel heeft, of haar dochteronderneming, bijkantoor of andere vestigingsvorm via agenten of distributeurs die haar aldaar vertegenwoordigen.

Wanneer de onderworpen entiteit dus in een andere Lidstaat werkzaam is zonder er over een vestiging te beschikken, moeten de vermoedens met betrekking tot verrichtingen uitgevoerd in het kader van het vrij verrichten van diensten en die betrekking hebben op cliënten die in die andere Lidstaat zijn gevestigd, eveneens worden verstrekt aan de CFI, zijnde de FIE van de Lidstaat waar de onderworpen entiteit is gevestigd, en niet in de Lidstaat waar de onderworpen entiteit werkzaam is en waar ze dus niet over een vestiging beschikt. Het is aan de CFI om de informatie uit deze meldingen vervolgens aan de FIE's van de Europese landen die hier rechtstreeks bij betrokken zijn te bezorgen. Deze uitwisselingen worden binnen een specifieke procedure (“cross-border reporting”) op Europees niveau georganiseerd.

1.2. Wanneer melden?

Art. 51. § 1. De informatie betreffende een verrichting, als bedoeld in artikel 47, § 1, 2°, en §§ 2 en 3, wordt onmiddellijk aan de CFI gemeld voor de uitvoering ervan. In voorkomend geval vermeldt de meldende onderworpen entiteit de termijn waarbinnen de desbetreffende verrichting moet worden uitgevoerd en geeft zij gevolg aan de instructies van de CFI in toepassing van de artikelen 80 en 81.

Wanneer de onderworpen entiteiten de CFI niet kunnen inlichten over de verrichting alvorens deze uit te voeren, hetzij omdat het niet mogelijk is de uitvoering van de verrichting, gezien haar aard, uit te stellen, hetzij omdat uitstel van aard zou kunnen zijn de vervolging van de begunstigden van de betreffende verrichting te beletten, melden ze deze verrichting onmiddellijk na de uitvoering ervan aan de CFI.

In dit geval wordt eveneens de reden meegedeeld waarom de CFI niet kon worden ingelicht vooraleer de verrichting uit te voeren.

§ 2. Wanneer de onderworpen entiteiten weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat geldmiddelen of een feit, als bedoeld in artikel 47, § 1, 1° en 3°, en § 2, verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme, of wanneer ze kennisnemen van geldmiddelen of feiten als bedoeld in artikel 47, § 3, melden ze dit onmiddellijk aan de CFI.

1.2.1 Voor verrichtingen

Overeenkomstig artikel 51, § 1, van de Wet, moet, als algemene regel, de CFI de melding van een vermoeden ontvangen voordat de verrichting wordt uitgevoerd, met in voorkomend geval de aanduiding van de termijn waarbinnen deze dient te worden uitgevoerd.

Dus zodra men vermoedt dat een uit te voeren verrichting verband houdt met witwassen van geld of financiering van terrorisme moet de melding aan de CFI onmiddellijk gebeuren (*“promptly”*, zoals vermeld in Aanbeveling 20 van de FATF of *“onmiddellijk”* zoals voortvloeit uit artikel 33.1, a) van Richtlijn (EU) 2015/849) en moet de uitvoering van de verrichting uitgesteld worden.

Wanneer de CFI een melding van een vermoeden ontvangt dan kan ze zich overeenkomstig artikel 80 van de Wet verzetten tegen de uitvoering van elke verrichting die hierop betrekking heeft. De CFI bepaalt op welke verrichtingen evenals op welke bankrekeningen het verzet betrekking heeft en brengt haar beslissing onmiddellijk schriftelijk ter kennis van de betrokken onderworpen entiteiten. Het verzet moet een uitzonderlijke maatregel blijven die gewoonlijk gerechtelijk beslag voorafgaat of de CFI tijd voor analyse geeft.

Het verzet verhindert de uitvoering van de verrichtingen die er het voorwerp van zijn, tijdens maximaal vijf werkdagen te rekenen vanaf de kennisgeving. Een werkdag is elke dag met uitsluiting van een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag.

Indien de CFI van oordeel is dat het verzet moet worden verlengd na de maximale termijn van vijf werkdagen, meldt zij dit onverwijld aan de procureur des Konings of aan de federale procureur, die de passende beslissing neemt.

Indien binnen de termijn van verzet die aan de betrokken onderworpen entiteiten ter kennis werd gebracht geen andere beslissing is ter kennis gebracht, beslissen deze autonoom over het al dan niet uitvoeren van de verrichtingen die het voorwerp zijn van het verzet.

Krachtens artikel 81, § 1 van de Wet mag de CFI wanneer ze de ontvangen meldingen van vermoedens analyseert, volgens de door haar bepaalde modaliteiten, alle bijkomende inlichtingen opvragen die zij nuttig acht voor de vervulling van haar opdracht. Krachtens artikel 48 van de Wet geven de onderworpen entiteiten gevolg aan de verzoeken om bijkomende inlichtingen van de CFI, overeenkomstig artikel 81, binnen de door haar bepaalde termijnen.

Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18 september 2017 voorziet de Wet, overeenkomstig artikel 51, § 1, ook in een gelijke behandeling van alle onderworpen entiteiten, want noch Richtlijn (EU) 2015/849 noch de FATF maken een onderscheid tussen de onderworpen entiteiten volgens hun verplichting tot melding aan de CFI.

Zoals dit altijd al het geval is geweest voor de financiële beroepen, moeten ook de niet-financiële beroepen, wanneer niet-financiële beroepen geconfronteerd worden met verrichtingen die hen noodzaken met geldmiddelen om te gaan (in ontvangst nemen van geld, overmaking naar een rekening, ...) hun melding van een vermoeden aan de CFI (via de Stafhouder voor advocaten) verrichten onmiddellijk voor de verrichting wordt uitgevoerd.

Er bestaat een uitzondering op de algemene regel, die kan worden toegepast indien dit gerechtvaardigd is. Er kan worden overgegaan tot de melding onmiddellijk na de uitvoering van de verrichting, hetzij omdat het uitstellen van de uitvoering van de

verrichting niet mogelijk is omwille van de aard ervan, hetzij omdat zulks de vervolging van de begunstigden van de witwasactiviteit zou kunnen bemoeilijken.

De eerste afwijking is van toepassing wanneer de verrichting onmiddellijk plaatsheeft. Dit is bijvoorbeeld het geval voor een manuele wisselverrichting waarbij onmiddellijk deviezen worden omgewisseld.

Dit is ook het geval voor een verrichting die rechtstreeks door de cliënt zelf wordt uitgevoerd zonder tussenkomst van een medewerker van de financiële instelling, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een “home banking” toepassing of een mobiele applicatie.

Deze afwijking kan ook van toepassing zijn wanneer de verrichting binnen een zeer korte termijn dient te worden uitgevoerd, wat een systematische opsporing vooraf bemoeilijkt.

De tweede afwijking is van toepassing wanneer de vervolging van de begunstigden van een witwasactiviteit zou kunnen worden bemoeilijkt door de uitvoering van de verrichting uit te stellen. Dit zou met name het geval kunnen zijn als er redenen zijn om te vrezen dat, indien de uitvoering van de verrichting zou worden uitgesteld, de cliënt zou kunnen worden gewaarschuwd en aangemoedigd om onmiddellijk maatregelen te nemen teneinde zijn geld, waarvan wordt vermoed dat het van illegale herkomst is, te onttrekken aan de onderzoeken van de CFI of van de gerechtelijke autoriteiten⁷.

In deze twee gevallen moeten deze afwijkingen strikt ten uitvoer worden gelegd en moet aan de CFI worden meegedeeld waarom zij niet kon worden ingelicht vóór de uitvoering van de verrichting.

Deze rechtvaardiging is echter niet vereist wanneer de onmogelijkheid om de transactie uit te stellen ondubbelzinnig voortvloeit uit de aard van de transactie (onmiddellijke transactie, transacties via thuisbankieren, mobiele applicatie, enz.)

1.2.2. Voor geldmiddelen en voor feiten

Ten slotte moeten de onderworpen entiteiten op grond van artikel 51, § 2 van de Wet onmiddellijk een melding verrichten aan de CFI van:

- de geldmiddelen waarvan zij weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat zij verband houden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme: het gaat om de geldmiddelen waarvan zij weten of vermoeden dat zij een illegale oorsprong hebben, maar waarvoor zij geen verrichtingen uitvoeren (cf. artikel 47, § 1, 1°, en § 2);
- alle feiten waar zij weet van hebben en waarvan zij weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden dat ze verband houden met het witwassen van geld

⁷ *Parl.St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 468/1, blz. 16: “Hiermee wordt inzonderheid beoogd het geval van een deposito van zeer belangrijke bedragen aan het loket van een agentschap waar de deponent geen cliënt is, in omstandigheden die van aard zijn twijfel op te wekken over de herkomst van het aangeboden geld. In dit geval is het voor het later voeren van een onderzoek verkieslijk dat het deposito onverwijld door de ondernemingen of de personen kan worden ontvangen, met de verplichting voor deze laatsten de cel onmiddellijk op de hoogte te brengen, liever dan het geld opnieuw te zien verdwijnen met het risico dat het spoor van dit geld dat eventueel een illegale herkomst heeft, definitief verloren gaat.”

of de financiering van terrorisme (cf. artikel 47, § 1, 3°, en § 2), evenals de geldmiddelen en feiten bepaald door de Koning (cf. artikel 47, § 3).

1.3. Individuele en subjectieve verplichting

De verplichting tot melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen of feiten is een individuele en subjectieve verplichting eigen aan elke onderworpen entiteit bedoeld in de Wet.

De verplichting tot melding aan de CFI is niet enkel van toepassing wanneer men weet dat geldmiddelen, verrichtingen of feiten verband houden met witwassen van geld of financiering van terrorisme, maar ook indien men dit vermoedt of redelijkerwijs kan vermoeden.

De begrippen “vermoedt” of “redelijkerwijs kan vermoeden” betekenen dat de onderworpen entiteit een melding van een vermoeden doet indien de verzamelde informatie, overeenkomstig de waakzaamheidsverplichtingen en na de gevoerde analyse, de entiteit niet in staat stellen om twijfel weg te nemen over de rechtmatigheid van de geldmiddelen of de verrichting, of over het gebruik voor criminele doeleinden (financiering van terrorisme, met inbegrip van de financiering van proliferatie, ...).

Ook wanneer een melder weet dat deze geldmiddelen, verrichtingen of feiten reeds door een andere onderworpen entiteit bedoeld in de Wet aan de CFI werden gemeld dan meldt hij eveneens aan de CFI. Bijvoorbeeld: bank / notaris X moet melden ook al weet hij/zij dat bank / notaris Y reeds heeft gemeld.

Het minste vermoeden over de illegale herkomst of bestemming van de geldmiddelen waarmee de onderworpen entiteit te maken krijgt (omwisseling, overdracht, verhulling,...) of omtrent een verrichting of een geheel van verrichtingen of feiten die verdacht lijken, volstaat om de verplichting tot melding toe te passen. De verplichting om tot een melding aan de CFI over te gaan is dus niet afhankelijk van de grootte van het vermoeden. Deze verplichting is “*rule-based*” gebleven, in tegenstelling tot de waakzaamheidsverplichtingen die op een risicobenadering gebaseerd zijn (“*risk-based approach*”).

Er wordt dus van de onderworpen entiteiten duidelijk verwacht dat zij een melding verrichten van hun vermoedens wanneer zij, ten aanzien van de informatie of documenten die zij hebben ontvangen van de cliënt of die beschikbaar zijn in het dossier van de cliënt, niet de nodige zekerheid hebben verkregen over de rechtmatigheid van de geldmiddelen of over hun bestemming, of over de rechtmatigheid of de rechtvaardiging van de verrichting.

Het melden van vermoedens is het gemotiveerde resultaat van een subjectieve intellectuele analyse van de toekomstige of bestaande klantenrelatie of de uit te voeren of uitgevoerde verrichtingen.

Deze analyse bestaat uit verschillende stappen waarbij de vertrouwensrelatie met de cliënt evolueert en overgaat in twijfel en vermoeden. Zodra er onregelmatigheden worden vastgesteld moet de onderworpen entiteit deze analyseren in het licht van de kennis, aangepast aan de risico's op het gebied van WG/FT, volgens de risico-indeling die de

onderworpen entiteit moet hebben van de zakelijke relatie, of volgens de aard van de verrichtingen en de cliënt als het om een occasionele cliënt gaat.

Indien er twijfel blijft bestaan moet bijkomende informatie worden gevraagd aan de occasionele cliënt of de cliënt waarmee een zakelijke relatie bestaat. De verzamelde elementen, de kwaliteit ervan en het gedrag van de cliënt vormen verhelderende informatie. Zo kan de twijfel worden weggenomen of het vermoeden worden versterkt dat de verrichtingen betrekking hebben op geldmiddelen met een criminele oorsprong of bestemming.

In dezelfde lijn trachten onderworpen entiteiten het opzetten van een juridische constructie, de verwevenheid van ondernemingen of gekruiste financiële stromen tussen verschillende personen te begrijpen. De onderworpen entiteit voert een analyse uit op basis van alle gegevens waarover hij beschikt of waartoe hij toegang heeft (opzoeken van de uiteindelijke begunstigde, doel van de betrokken verrichtingen, werking van de rekeningen,...).

De melding kan in voorkomend geval op oude feiten betrekking hebben, bijvoorbeeld een levensverzekeringsovereenkomst wanneer deze overeenkomst opnieuw geactiveerd wordt, en de vermoedens bij deze reactivering ontstaan. De melding dient dan onverwijld te gebeuren. In dit geval moeten de gegevens met betrekking tot de cliënt en de verrichting bijgewerkt worden zodat de CFI de melding kan gebruiken. Vooraleer over te gaan tot een melding met betrekking tot oude feiten verzamelt en analyseert de onderworpen entiteit de elementen die de basis voor de melding vormen en voegt alle elementen toe die konden worden bijgewerkt.

De melding moet daarom steeds worden gerechtvaardigd door redenen of elementen die de geldmiddelen of de verrichting in de concrete gegeven omstandigheden *verdacht* maken. Vandaar het belang dat in het online meldsysteem, de vastgestelde vermoedens van witwassen van geld of van financiering van terrorisme steeds duidelijk moeten worden omschreven.

Men mag niet uit het oog verliezen dat de melding overeenkomstig artikel 57 van de Wet steeds te goeder trouw moet gebeuren, wat inhoudt dat de melding niet mag gebeuren met als doel de cliënt te benadelen en ook niet mag gebaseerd zijn op onjuiste, niet-verifieerbare of onvolledige informatie.

Bovendien kan er maar sprake zijn van goede trouw wanneer de onderworpen entiteit niet duidelijk tekortgeschoten is in haar verplichting om een aandachtig onderzoek te verrichten, als bedoeld in artikel 35, § 1, 1°, van de Wet of in haar verplichting om atypische verrichtingen te analyseren overeenkomstig artikel 45, § 1, van de Wet en wanneer er niet geoordeeld kan worden dat zij diende te weten of in ieder geval niet onwetend kon zijn van het feit dat de geldmiddelen of verrichtingen waarvoor er een melding van een vermoeden werd verricht, geen verband hielden met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

Dit betekent met name dat de onderworpen entiteit bij haar onderzoek naar de oorsprong of de bestemming van de betrokken geldmiddelen of verrichting op passende wijze rekening moet houden met alle relevante informatie waarover zij beschikt met betrekking tot de cliënt, de zakelijke relatie en de verrichting. Een lichtzinnige melding zou tot gevolg

kunnen hebben dat de melding te kwader trouw is gebeurd waardoor de immuniteit voor vervolging niet meer kan worden ingeroepen (zie infra, Hoofdstuk 5: Bescherming van de melders)⁸.

Atypische verrichtingen of verrichtingen met hoge risico's moeten worden gemeld als deze ook als verdacht kunnen worden aangeduid (zie infra, dit Hoofdstuk, 5. Melding als gevolg van de analyse van atypische verrichtingen (artikel 45 van de Wet)).

Er wordt van de onderworpen entiteiten verwacht dat ze afzien van meldingen die enkel en alleen op contextuele elementen gebaseerd zijn.

Meldingen met louter en alleen bijvoorbeeld volgende kenmerken voldoen niet aan de vereisten van een verdachte verrichting:

- Een melding die enkel verwijst naar de ontvangst van een gerechtelijke vordering of een verzoek om inlichtingen van een administratieve overheid (zie infra dit Hoofdstuk, 1.7. Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering);
- Een melding die voortvloeit uit een gewone vooronderstelling in verband met de activiteit van een cliënt, zijn adres of het land waar hij verblijft of ingeschreven is, zonder nadere verduidelijking of motivering van de reden van de vermoedens;
- Een melding die enkel gebaseerd is op het grote bedrag van een verrichting dat algemeen werd vastgelegd, zonder dat de ongebruikelijke aard ten opzichte van het profiel van de zakelijke relatie werd vastgesteld, of als het om een occasionele cliënt gaat, met de verrichtingen die gewoonlijk door de onderworpen entiteit worden uitgevoerd. Het gaat meer bepaald om geldverzendingen of wisselverrichtingen, waarvan het ongebruikelijke hoge bedrag van de uitgevoerde of uit te voeren verrichting moet steeds leiden tot het opsporen van de redenen of relevante informatie voor de CFI.

1.4. Geen verplichting tot identificatie van de onderliggende criminele activiteit bij de melding van een vermoeden van witwassen van geld

Om elke discussie ter zake te vermijden, benadrukt artikel 47, § 1, derde lid, van de Wet uitdrukkelijk dat het niet aan de onderworpen entiteiten is om de onderliggende criminele activiteit van de vermoede witwaspraktijk te identificeren wanneer zij een melding doen aan de CFI⁹.

⁸ Dit werd bevestigd in een arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 2 mei 2017: Arrest van 2 mei 2017, Hof van Beroep van Brussel, 8e Kamer, burgerlijke zaken, 2013/AR/750.

⁹ Dit wordt overigens bevestigd in Aanbevelingen 20 en 21 van de FATF die in februari 2012 werden goedgekeurd, en ook in overweging 37 en artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849. Aanbeveling 20 van de FATF stelt dat moet worden gemeld zodra er een vermoeden bestaat of gegronde redenen bestaan om te vermoeden dat de geldmiddelen de opbrengst zijn van een misdrijf of met financiering van terrorisme verband houden.

FATF Aanbeveling 21 stelt bovendien dat melders wettelijk moeten worden beschermd tegen strafrechtelijke of burgerlijke aansprakelijkheid bij de schending van enige beperking over de openbaarmaking van informatie opgelegd in een overeenkomst of in enige wettelijke, reglementaire of administratieve bepaling wanneer ze te goeder trouw vermoedens aan de FIE bekendmaken, ook al wisten ze niet precies wat de onderliggende criminele activiteit was of indien de illegale activiteit waarop een vermoeden gebaseerd was zich niet daadwerkelijk heeft voorgedaan.

Overweging 37 van Richtlijn (EU) 2015/849 bepaalt dat alle lidstaten FIE's moeten oprichten die belast worden met het verzamelen en analyseren van de informatie die zij ontvangen "met het doel verbanden te leggen tussen verdachte transacties en onderliggende criminele activiteiten teneinde witwassen en de terrorismefinanciering te voorkomen en te bestrijden".

Artikel 82, § 1, van de Wet bevestigt uitdrukkelijk dat het de verantwoordelijkheid van de CFI is om door haar grondige analyse het verband te leggen tussen verdachte feiten, geldmiddelen en verrichtingen en de onderliggende criminele activiteiten, zoals gedefinieerd in artikel 4, 23° van de Wet¹⁰.

De taak om een onderscheid te maken tussen, enerzijds, meldingen die betrekking hebben op ernstige vormen van criminaliteit die de samenwerking rechtvaardigen tussen de financiële en niet-financiële sector en, anderzijds, meldingen waarvan geoordeeld wordt dat zij de sociale en economische orde in mindere mate aantasten, werd door het preventieve dispositief, dat een engere definitie geeft van witwassen van geld dan de strafrechtelijke benadering, altijd al toevertrouwd aan de CFI en niet aan de melders, doch dit werd niet geëxpliciteerd in de wetgeving.

Door als filter te fungeren zorgt de CFI ervoor dat de diensten van het parket niet met irrelevante meldingen¹¹ worden overstelpt. Dit betekent helemaal niet dat melders niet naar een onderliggende vorm van criminaliteit mogen verwijzen. Maar in de meeste gevallen kunnen melders de onderliggende criminele activiteit van de vermoede witwaspraktijk niet kennen. Het is de taak van de CFI om via een grondige analyse het verband bloot te leggen tussen de betrokken geldmiddelen, de gemelde verdachte verrichting of feiten en een van de in de Wet bedoelde vormen van criminaliteit.

1.5. Melding door advocaten: via de Stafhouder waartoe zij behoren

Art. 52. In afwijking van de artikelen 47 en 49, moeten de advocaten die bij de uitoefening van de activiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, worden geconfronteerd met geldmiddelen, uit te voeren verrichtingen, of feiten als bedoeld in hetzelfde artikel 47, de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren daarvan onmiddellijk op de hoogte brengen.

De Stafhouder controleert of de voorwaarden bedoeld in de artikelen 5, § 1, 28°, en 53 zijn nageleefd. In voorkomend geval geeft hij de informatie in overeenstemming met de artikelen 50 en 51, onmiddellijk en ongefilterd, door aan de CFI.

Krachtens artikel 52 van de Wet dienen advocaten die, in het kader van de uitoefening van de activiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet, geconfronteerd worden met geldmiddelen, te uit te voeren verrichtingen of met feiten zoals bedoeld in artikel 47, de Stafhouder van de Orde waaronder zij ressorteren daarvan onmiddellijk op de hoogte te stellen.

Dat het niet de taak is van de melders om de onderliggende criminele activiteit te identificeren, wordt eveneens bevestigd in artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849: "Melding te goeder trouw door een meldingsplichtige entiteit of door een werknemer of een bestuurder van die meldingsplichtige entiteit overeenkomstig de artikelen 33 en 34 vormt geen inbreuk op ongeacht welke op grond van een contract of van een wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling opgelegde beperking inzake de openbaarmaking van informatie en leidt voor de meldingsplichtige entiteit, haar bestuurders of werknemers tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid, zelfs indien deze niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit, en ongeacht of enige illegale activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden."

¹⁰ Artikel 82 van de Wet zorgt voor de omzetting van artikel 32, lid 3, van Richtlijn (EU) 2015/849, dat uitdrukkelijk bevestigt dat het de verantwoordelijkheid van de CFI is om door haar grondige analyse het verband te leggen tussen de verdachte feiten en verrichtingen en de onderliggende criminele activiteiten. Dit wordt eveneens herhaald in overweging 37 van Richtlijn (EU) 2015/849 (zie supra voorgaande voetnoot).

¹¹ *Parl. St.*, Kamer, 1992-1993, nr. 689/2, blz. 3.; A. DE NAUW, *Les métamorphoses administratives du droit pénal de l'entreprise*, Gent, Mys & Breesch, 1994, blz. 135

De Stafhouder verifieert de naleving van de voorwaarden van artikel 5, § 1, 28°, van de Wet en deze van artikel 53 (zie infra, Hoofdstuk 1, 1.6). Hij moet verifiëren of de advocaat wel degelijk handelt binnen het toepassingsgebied van de Wet vooraleer te beslissen om de informatie naar de CFI door te sturen. Zijn beoordeling slaat niet op het eigenlijke vermoeden van de advocaat. Indien de toepassingsvoorwaarden zijn nageleefd dan stuurt de Stafhouder de ontvangen informatie onmiddellijk en ongefilterd door naar de CFI.

Door middel van de wet van 12 januari 2004 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs hield de Belgische wetgever, evenals de Europese wetgever, al rekening met de specifieke kenmerken van het beroep van advocaat. Noch Richtlijn (EU) 2015/849, noch deze Wet brengen enige wijzigingen aan in de handelingen die reeds zijn opgenomen in de voorgaande richtlijnen voor wat het beroep van advocaat betreft.

In het Arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 gaf het Grondwettelijk Hof haar interpretaties van de omvang van de informatie- en samenwerkingsplicht van de advocaten met de CFI op basis van de wet van 11 januari 1993.

Bij haar Arrest van 26 juni 2007 in de zaak C-305/05 heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, ingevolge een prejudiciële vraag haar voorgelegd bij tussenarrest nr. 126/2005 van 13 juni 2005 door het Grondwettelijk Hof, voor recht gezegd dat het recht op een eerlijk proces niet is geschonden door de verplichting voor de advocaten om de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van het witwassen van geld te informeren en met hen samen te werken, rekening houdend met de door Richtlijn 91/308/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2001/97/EG, opgelegde of toegestane beperkingen op die verplichting.

In dit kader bepaalt het Grondwettelijk Hof in haar Arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 dat de gegevens die de advocaat verneemt tijdens de uitoefening van de wezenlijke activiteiten van zijn beroep, ook in de materies die zijn opgesomd in het artikel 3, 5°, van de wet van 11 januari 1993 en overgenomen in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet, namelijk het bijstaan en het verdedigen in rechte van de cliënt, en het juridisch advies, zelfs buiten elk rechtsgeding, door het beroepsgeheim gedekt blijven. Zij kunnen dus niet ter kennis worden gebracht van de CFI.

Evenwel, in de aangelegenheden opgesomd in artikel 5, § 1, 28°, van de Wet, is de advocaat, wanneer hij een activiteit uitoefent buiten zijn specifieke opdracht van verdediging, vertegenwoordiging in rechte en deze van juridisch advies, onderworpen aan de verplichting tot mededeling aan de CFI van relevante informatie waarvan hij kennis heeft in de zin van de Wet.

Het Grondwettelijk Hof definieert de activiteit van juridisch advies als de activiteit die ertoe strekt “de cliënt te informeren over de staat van de wetgeving die van toepassing is op zijn persoonlijke situatie of op de verrichting die hij overweegt, of hem te adviseren over de wijze waarop die verrichting binnen het wettelijk kader kan worden uitgevoerd”.

In haar Arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 oordeelt het Grondwettelijk Hof eveneens dat de tussenkomst van de Stafhouder noodzakelijk is wanneer de CFI bijkomende inlichtingen wenst te verkrijgen van de advocaat die een melding van vermoeden heeft gedaan via zijn Stafhouder.

Het Grondwettelijk Hof legt uit dat het optreden van de Stafhouder bij het meedelen van gegevens door de advocaten aan de CFI een wezenlijke waarborg is, zowel voor de advocaten als voor hun cliënten, die de zekerheid biedt dat alleen in de gevallen waarin de Wet hier op strikte wijze in voorziet, het beroepsgeheim zal worden geschonden. De rol van de Stafhouder bestaat erin na te gaan of wel degelijk is voldaan aan de wettelijke toepassingsvoorwaarden van de meldplicht en indien hij vaststelt dat zulks niet het geval is, moet hij ervan afzien de aan hem meegedeelde informatie door te geven.

Het Grondwettelijk Hof beoogt duidelijk het geval waar de advocaat reeds een melding heeft verricht via zijn Stafhouder. Het Hof stelt bovendien dat deze filter ook moet worden toegepast wanneer, nadat er een eerste contact werd gelegd, meer informatie wordt gevraagd aan de meldende advocaat.

Bijgevolg doet dit geenszins afbreuk aan het recht van de CFI om rechtstreeks aan een advocaat bijkomende informatie te vragen wanneer deze de aanvankelijke melding niet heeft verricht, maar daarentegen wel betrokken is bij een melding vanwege een andere melder. In dit geval is het de bevroegde advocaat uiteraard niet verboden de CFI via zijn Stafhouder te antwoorden, wat zowel in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen als met de interpretatie van het Grondwettelijk Hof.

1.6. Beperkingen ten aanzien van de verplichting tot melding wegens het inroepen van het beroepsgeheim

Art. 53. In afwijking van de artikelen 47, 48 en 54, delen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, de informatie en inlichtingen in genoemde artikelen niet mee, in het geval zij deze van één van hun cliënten ontvangen of over één van hun cliënten verkrijgen wanneer zij de rechtspositie van deze cliënt bepalen, dan wel die cliënt in of in verband met een rechtsgeding verdedigen of vertegenwoordigen, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding, ongeacht of dergelijke informatie vóór, gedurende of na een dergelijk geding wordt ontvangen of verkregen, tenzij de bedoelde onderworpen entiteiten zelf hebben deelgenomen aan de witwasactiviteiten of de activiteiten voor financiering van terrorisme, zij juridisch advies voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme hebben verstrekt, of zij weten dat hun cliënt juridisch advies wenst voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme.

Artikel 53 van de Wet herbevestigt het beroepsgeheim dat notarissen, gerechtsdeurwaarders, boekhoudkundige en fiscale beroepen alsook advocaten kunnen inroepen ten aanzien van hun verplichting tot melding van vermoedens en van hun verplichting om gevolg te geven aan vragen tot bijkomende inlichtingen van de CFI, alsook het feit dat het beroepsgeheim niet absoluut is.

In dit kader bepalen de overwegingen 9 en 10 van Richtlijn (EU) 2015/849 dat: “(9) Beoefenaren van juridische beroepen, zoals gedefinieerd door de lidstaten, moeten onder deze richtlijn vallen wanneer zij deelnemen aan financiële of vennootschapsrechtelijke transacties, met name wanneer zij belastingadvies verstrekken, waarbij het grootste risico bestaat dat de diensten van deze beroepsbeoefenaren worden misbruikt om de opbrengsten van criminele activiteiten wit te wassen of terrorisme te financieren. Er moet evenwel vrijstelling zijn van enige verplichting tot melding van informatie die is verkregen vóór, tijdens of na een gerechtelijke procedure, of bij het bepalen van de rechtspositie van een cliënt. Juridisch advies dient bijgevolg aan de beroepsgeheimverplichting onderworpen te blijven, behalve wanneer de juridische adviseur deelneemt aan witwaspraktijken of terrorismefinanciering, het juridisch advies voor witwasdoeleinden of terrorismefinanciering wordt verstrekt, of tenzij de beoefenaar van het juridisch beroep weet dat zijn cliënt juridisch advies wenst voor witwasdoeleinden of terrorismefinanciering.

(10) Rechtstreeks vergelijkbare diensten moeten op dezelfde wijze worden behandeld ongeacht welke onder deze richtlijn vallende beroepsbeoefenaren de diensten verstrekken. Met het oog op de eerbiediging van de bij het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het “Handvest”) gewaarborgde rechten mag, in het geval van bedrijfsrevisoren, auditors, externe accountants en belastingadviseurs, die in sommige lidstaten gemachtigd zijn een cliënt in rechte te verdedigen of te vertegenwoordigen, of zijn rechtspositie te bepalen, de informatie die zij bij de uitoefening van deze taken ontvangen, niet onder de in deze richtlijn neergelegde meldplicht vallen.”

Zoals advocaten zullen de bovenvermelde beroepsbeoefenaars bij het verlenen van hun fiscale en boekhoudkundige diensten aan cliënten eveneens vaak advies verlenen betreffende de rechtspositie van hun cliënt in andere relevante materies, zoals het vennootschapsrecht, het boekhoudrecht, het sociaal recht, het handelsrecht en andere rechtstakken.

De boekhoudkundige en fiscale beroepen kunnen hun cliënten ook als technisch raadsman bijstaan en hen bijstaan in een gerechtelijke procedure, zonder in de plaats te treden van de advocaat. De boekhoudkundige en fiscale beroepen hebben het monopolie van de gerechtelijke expertise in boekhoudkundige aangelegenheden. Zij treden voornamelijk op in fiscale geschillen. In de administratieve fase van het fiscaal contentieus zal bijvoorbeeld een gecertificeerde accountant of een gecertificeerde belastingadviseur onder meer fiscale adviezen verstrekken, een bezwaarschrift opstellen en via zijn lastgeving zijn cliënt vertegenwoordigen voor de fiscale administratie en zijn standpunt verdedigen (artikelen 3, 6 en 38 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur bepalen dat gecertificeerde accountants en gecertificeerde belastingadviseurs bijstand verlenen aan een belastingplichtige bij het nakomen van zijn verplichtingen en hun cliënt mogen vertegenwoordigen voor de belastingadministratie). In de gerechtelijke fase van het fiscaal contentieus zal de cliënt zich laten vertegenwoordigen door een advocaat (monopolie), maar in de praktijk zal de gecertificeerde accountant of de gecertificeerde belastingadviseur de cliënt dikwijls ook nog verder blijven adviseren als beoefenaar van het fiscaal recht.

Deze beroepsbeoefenaars delen die informatie niet mee wanneer zij deze in het kader van hun beroepsuitoefening van één van hun cliënten ontvangen of over één van hun cliënten verkrijgen bij het bepalen van de rechtspositie van hun cliënt, tenzij zij zelf deelnemen

aan de witwasactiviteiten of de activiteiten voor financiering van terrorisme, zij juridisch advies voor witwasdoeleinden of voor financiering van terrorisme verstrekken, of zij weten dat hun cliënt juridisch advies wenst voor deze doeleinden. In deze laatste drie gevallen zijn de meldplicht alsook de verplichting tot meedelen van bijkomende informatie legitiem.

De niet-gereguleerde belastingadviseurs bedoeld in artikel 5, § 1, 25°/1 van de Wet zijn niet onderworpen aan het beroepsgeheim in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek. In het Arrest nr. 166/2021 van het Grondwettelijk Hof van 18 november 2021 lezen we (B.3.5.): " De niet-gecertificeerde belastingadviseurs zijn niet aan dezelfde regels onderworpen als de gecertificeerde belastingadviseurs, en zijn evenmin gehouden door dezelfde beroepsgeheimhoudingsplicht (artikel 50 van de wet van 17 maart 2019)."

Dit werd herbevestigd in Arrest nr. 126/2023 van het Grondwettelijk Hof van 21 september 2023. In hetzelfde arrest heeft het Grondwettelijk Hof ook bevestigd dat het ontbreken van dit beroepsgeheim voor de niet-gereguleerde belastingadviseurs bedoeld in artikel 5, § 1, 25°/1 van de Wet geen afbreuk doet aan de toepassing op hen van de vrijstellingen van de meldingsplicht bedoeld in artikel 53, aangezien de niet-gereguleerde belastingadviseurs en de erkende belastingadviseurs zich in vergelijkbare situaties bevinden ten aanzien van het waarborgen van de rechten van verdediging van cliënten wanneer zij de positie van hun cliënten bepalen, hun cliënten in rechte verdedigen of vertegenwoordigen.

Bovendien stelde het Grondwettelijk Hof in haar Arrest nr. 10/2008 van 23 januari 2008 eveneens dat de advocaat die heeft getracht een cliënt ervan te doen afzien een witwasoperatie of een operatie van financiering van terrorisme uit te voeren of daaraan deel te nemen, activiteiten waarvan hij het onwettige karakter kent, en vaststelt dat hij daarin niet is geslaagd, ertoe gehouden is, wanneer hij zich bevindt in een situatie waarin de meldplicht op hem van toepassing is, de gegevens waarvan hij kennis heeft, mee te delen aan de Stafhouder, die ze op zijn beurt aan de CFI zal doorgeven. In dat geval kan de betrokken advocaat niet langer optreden voor de cliënt in kwestie en moet hij de relatie met de laatstgenoemde dus beëindigen. In dat geval is er dus geen sprake meer van een vertrouwensrelatie tussen de advocaat en zijn cliënt.

Dezelfde interpretatie is van toepassing op de overige beoogde niet-financiële beroepen.

1.7. Melding naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering

Een bijzondere categorie van meldingen die de CFI ontvangt zijn de meldingen naar aanleiding van een (gerechtelijke) vordering.

Wanneer de procureur des Konings in het kader van een strafonderzoek een vermogensonderzoek van de verdachten gelast of wanneer de politie op zijn vraag een financieel onderzoek voert, al dan niet geïnitieerd door een dossier van de CFI, kunnen verschillende actoren uit de financiële wereld worden aangeschreven.

Dit gebeurt aan de hand van een vordering waarin bijvoorbeeld aan de bank of *money remittance*-aanbieder gevraagd wordt een overzicht te bezorgen van de financiële tegoeden van betrokkene of van zijn geldovermakingen in een welbepaalde periode. De vordering

zal dan een notitienummer bevatten en meestal ook een aanduiding van de feiten waarvan betrokkenen verdacht wordt. De vorderingen zijn doorgaans gericht aan banken en aanbieders van geldovermakingen, maar er kunnen evengoed vragen gesteld worden aan levensverzekeringsmaatschappijen, accountants, belastingconsulenten en notarissen. Meestal wordt gevraagd naar de financiële producten van een persoon, een overzicht van de verrichtingen op de rekeningen voor de gevraagde periode alsook de diverse openings- en afsluitingsdata van de rekeningen. In bepaalde dossiers wordt ook gevraagd de rekeningen van betrokkene te blokkeren.

De melder die met dergelijke vordering te maken krijgt zal niet alleen de gestelde vragen moeten beantwoorden, maar ook nagaan in welke mate de preventieve antiwitwaswetgeving van toepassing is.

De Wet bepaalt immers dat hij verdachte verrichtingen of feiten moet melden zodra hij vermoedt dat die verband houden met witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Wanneer een vraag tot informatie door middel van een vordering wordt gesteld, zal de melder in het licht van die nieuwe informatie zijn kennis van de cliënt moeten herbekijken en uitmaken of verrichtingen of feiten uit het verleden nu niet als verdacht moeten worden beschouwd. Als dat het geval is, dan zijn alle voorwaarden voor het verrichten van een melding aan de CFI vervuld.

2. Melding van een vermoeden met betrekking tot de toepassing van maatregelen ter bevrozing van tegoeden van bepaalde personen en entiteiten in de strijd tegen de financiering van terrorisme

Er moet bijzondere waakzaamheid aan de dag worden gelegd ten aanzien van personen, groepen en entiteiten die als terroristen worden beschouwd, niet enkel op basis van de resoluties opgelegd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, door Europese verordeningen die rechtstreeks toepasselijk zijn en die de sancties beslist op het niveau de van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties tenuitvoerleggen, maar ook op basis van het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme¹².

De financiële sanctieregelingen die in België van toepassing zijn, worden daarom op verschillende niveaus opgelegd: op internationaal niveau door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties¹³, op Europees niveau door de Europese Unie en op nationaal niveau door de Nationale Veiligheidsraad (de zogenaamde "nationale terrorismelijst").

Financiële sancties zijn beperkende maatregelen tegen landen, personen of entiteiten met als doel een einde te maken aan :

- [schendingen van internationale vrede en veiligheid, zoals terrorisme;](#)
- [schendingen van mensenrechten](#)
- [de destabilisatie van soevereine staten \(financiële sancties met betrekking tot de situatie in Oekraïne\);](#)
- [de verspreiding van massavernietigingswapens;](#)
- [cyberaanvallen](#)

Deze financiële beperkende maatregelen kunnen bestaan uit bevrozingsmaatregelen, een

¹² Krachtens het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme kan België ook haar eigen nationale lijst opstellen met personen en entiteiten, die terroristische misdrijven plegen of pogen te plegen, ze vergemakkelijken of eraan meewerken en die niet vermeld worden op de lijst van de EU. Krachtens artikel 3 van dit koninklijk besluit worden bevroren, de tegoeden en economische middelen van de personen en entiteiten die terroristische misdrijven plegen of pogen te plegen, ze vergemakkelijken of eraan meewerken, die niet beoogd worden door het Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931/GBVB, door Verordening (EG) nr. 2580/2001 en door Verordening (EG) nr. 881/2002, en die vermeld worden op de lijst bijgevoegd bij het genoemde koninklijk besluit, lijst opgemaakt door de Nationale Veiligheidsraad op basis van de evaluaties van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, na overleg met de bevoegde gerechtelijke overheid en goedgekeurd door de Ministerraad. Er mogen geen tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking worden gesteld aan of ten behoeve van de personen of entiteiten op de lijst.

¹³ FATF Aanbeveling 6 en de interpretatieve nota bij aanbeveling 6 (gerichte financiële sancties op het vlak van terrorisme en terrorismefinanciering). Aanbeveling 6 van de FATF verplicht elk land om gerichte financiële sancties ten uitvoer te leggen overeenkomstig de resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die landen verplichten om onverwijld tegoeden en andere goederen te bevroren en ervoor te zorgen dat geen tegoeden of andere middelen ter beschikking worden gesteld aan of ten behoeve van (i) personen of entiteiten aangewezen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (de Veiligheidsraad) uit hoofde van Hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties, overeenkomstig Resolutie 1267 (1999) van de Verenigde Naties en de daaropvolgende resoluties; of (ii) personen of entiteiten aangewezen door dit land overeenkomstig Resolutie 1373 (2001) van de Verenigde Naties. Aanbeveling 6 is van toepassing op alle van toepassing zijnde of toekomstige resoluties die volgen op resolutie 1267 (1999) en iedere toekomstige resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die gerichte financiële sancties op het gebied van financiering van terrorisme oplegt.

verbod om in bepaalde producten zoals wapens, olie, technologie, of staal te investeren of deze te financieren. Bevriezingsmaatregelen zijn de meest voorkomende vorm van financiële sancties. Ze zijn gericht tegen personen en entiteiten onderworpen aan sanctieregimes en moeten voorkomen dat zij hun illegale praktijken kunnen financieren.

Concreet bestaan bevizingsmaatregelen uit twee onderdelen: enerzijds de verplichting om de tegoeden van deze op een lijst geplaatste personen of entiteiten te bevriezen en anderzijds het verbod om aan deze personen of entiteiten tegoeden ter beschikking te stellen.

De meeste sanctieregimes bevatten een lijst van personen en entiteiten op wie bevizingsmaatregelen van toepassing zijn. Aan deze lijsten worden regelmatig personen of entiteiten toegevoegd of verwijderd. Om een overzicht te bewaren van al de personen en entiteiten die onderworpen zijn aan de in België geldende sanctieregimes, en die op de nationale, Europese en internationale lijsten staan, houdt de Algemene Administratie van de Thesaurie [een geactualiseerde en geconsolideerde lijst bij van deze personen en entiteiten](#).

De maatregelen voor de bevriezing van tegoeden van terroristen zijn bedoeld voor elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, waaronder de onderworpen entiteiten aan de Wet, alsook elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die in contact zou kunnen komen met de op een lijst voorkomende personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme. Dit zijn dus maatregelen van algemene strekking.

De entiteiten onderworpen aan de Wet zijn bijgevolg verplicht na te gaan of de op een lijst gezette personen en entiteiten deel uitmaken van hun cliënteel. Dit onderzoek vindt zowel bij het aangaan van een nieuwe zakelijke relatie als bij het uitvoeren van elke verrichting voor een nieuwe cliënt plaats.

De doeltreffendheid van de bevizingsmaatregelen is afhankelijk van de snelheid waarmee ze ten uitvoer worden gelegd. Het is bijgevolg belangrijk dat deze maatregelen onmiddellijk worden toegepast.

Daartoe bepaalt [artikel 8 van de Wet](#) dat de onderworpen entiteiten doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen ontwikkelen en toepassen om te voldoen aan de bindende bepalingen met betrekking tot de financiële embargo's. Dit betekent dat alle onderworpen entiteiten verplicht zijn een controlesysteem te ontwikkelen dat het mogelijk maakt de financiële sancties na te leven.

Artikel 4, 6° van de Wet definieert financiële sancties als sancties die verband houden met terrorisme, financiering van terrorisme en proliferatie, aangezien het hoofddoel van de Wet erin bestaat te voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt voor doeleinden van WG/FTP. Bijgevolg zijn de onderworpen entiteiten verplicht om een controlesysteem te definiëren dat hen in staat stelt om de financiële sancties na te leven (art. 8 van de AML Wet), die specifiek gericht zijn tegen personen en entiteiten die betrokken zijn bij de financiering van terrorisme (bv. de nationale lijst, het sanctieregime tegen IS/Al Qaida, enz.) of de proliferatie van massavernietigingswapens (bv. het sanctieregime tegen Noord-Korea).

Het spreekt echter voor zich dat een controlesysteem dat is ontwikkeld om te voldoen aan

financiële sancties in het kader van de strijd tegen terrorisme of de verspreiding van massavernietigingswapens, ook kan worden gebruikt om te voldoen aan financiële sancties die zijn opgelegd in het kader van andere sanctieregelingen, zoals uiteengezet in de bovenstaande thematieken.

De onderworpen entiteiten zijn verplicht om de Thesaurie op de hoogte te brengen van alle informatie waarover ze beschikken en die de toepassing van de financiële beperkende maatregelen kan vergemakkelijken. Dit omvat gegevens met betrekking tot bevroren rekeningen (rekeninghouder, aantal, waarde van de bevroren tegoeden), alsook andere gegevens die relevant kunnen zijn, bv. gegevens met betrekking tot de identiteit van personen of entiteiten op de lijst en, indien relevant, gegevens met betrekking tot inkomende overschrijvingen die een bevroren rekening crediteren, pogingen door klanten of anderen om tegoeden of economische middelen zonder toestemming ter beschikking te stellen van een aangewezen persoon of entiteit, en informatie die erop wijst dat de bevroeringsmaatregelen worden omzeild.

Daarnaast zijn entiteiten die onder de Wet vallen verplicht om samen te werken met de Thesaurie bij het verifiëren van informatie.

De tenuitvoerlegging van embargo's en bevroeringen van tegoeden moet onverwijld worden uitgevoerd zodra ze van kracht worden en scheidt voor iedereen een resultaatsverplichting. Verplichte kennisgeving van informatie met betrekking tot financiële sancties moet worden gedaan op eigen initiatief zodra een specifieke embargomaatregel van toepassing is. De toepassing van bevroeringsmaatregelen is dus niet gebaseerd op een risicogebaseerde aanpak.

Ongeacht het resultaat van deze opzoeking, dus ook bij een negatief resultaat, moeten ze onmiddellijk de Thesaurie op de hoogte brengen. Indien uit de opzoeking blijkt dat een van hun cliënten, zijn lasthebbers en zijn uiteindelijke begunstigden op een lijst voorkomt moeten ze de opgelegde bevroeringsmaatregelen toepassen. Dit betekent concreet de bevroering van de tegoeden van deze personen of entiteiten en het verbod direct of indirect tegoeden ter beschikking te stellen van deze personen of entiteiten.

Alle informatie die betrekking heeft op de uitvoering van de bevroeringsmaatregelen, met inbegrip van de informatie over de bevroren rekeningen en andere tegoeden en economische middelen moeten aan de minister van Financiën worden verstrekt, p/a Algemene Administratie van de Thesaurie, Kunstlaan 30, 1040 Brussel (e-mail: quesfinvragen.tf@minfin.fed.be).

De verplichting om de tenuitvoerlegging van een beslissing tot bevroering te melden aan de Thesaurie, doet geen afbreuk aan de verplichting tot melding van vermoedens aan de CFI, in het bijzonder wanneer verrichtingen die zijn uitgevoerd vóór de inwerkingtreding van een beslissing tot bevroering of in het kader van zakelijke relaties met een aangewezen persoon of entiteit onder het toepassingsgebied van artikel 47 van de Wet vallen (zie Hoofdstuk 3).

Bijgevolg, indien de uitgevoerde analyse duidt op een vermoeden van witwassen van geld in verband met feiten van terrorisme, financiering van terrorisme, met inbegrip van proliferatie, of een vermoeden van financiering van terrorisme, met inbegrip van proliferatie, met betrekking tot op een lijst gezette personen of entiteiten moet dit

onmiddellijk aan de CFI worden gemeld. Advocaten brengen de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren onmiddellijk op de hoogte.

Bijkomende informatie over deze sancties of andere beperkende maatregelen die van kracht zijn is terug te vinden op onderstaande websites.

- De [website van de Algemene Administratie van de Thesaurie](#);
- De [website van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties](#) bevat informatie over de sanctieregimes van de Verenigde Naties;
- De website van de [Europese raad](#) bevat veel nuttige informatie over de Europese sanctieregimes. Bijzonder interessant zijn: de [EU sanctions map](#) die aan de hand van een wereldkaart een duidelijk overzicht geeft van de huidige Europese sanctieregimes en de beperkende maatregelen die voor ieder sanctieregime van toepassing zijn (zie ook het [introductiefilmpje](#) over de *EU sanctions map*), de [beste praktijken van de EU](#) voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van beperkende maatregelen die kunnen helpen bij het interpreteren van de Europese sancties.

3. Melding van een vermoeden van financiering van proliferatie van massavernietigingswapens

3.1. Algemene context

Aangezien de proliferatie van kern-, chemische en biologische wapens (zogenoemde “massavernietigingswapens” – “MVW”) een bedreiging vormt voor de wereldvrede keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties en vervolgens ook de Europese Unie sinds 2006 verschillende resoluties goed om dit tegen te gaan.

Deze resoluties hebben in het bijzonder betrekking op Noord-Korea en Iran en omvatten niet enkel maatregelen met verbodsbepalingen of beperkingen die van toepassing zijn op het leveren van onderdelen van massavernietigingswapens aan deze landen of technische bijstand die kan bijdragen tot programma’s voor de vervaardiging van zulke wapens. Ze omvatten eveneens beperkende maatregelen, verbodsmatregelen en bevrozingsmaatregelen van tegoeden van personen en entiteiten die volgens de Veiligheidsraad bijdragen tot de proliferatie van massavernietigingswapens. Hierin worden alle landen verzocht de nodige maatregelen te nemen om financiële bijstand, investeringen of financiering te verhinderen die zouden kunnen bijdragen tot programma’s voor de proliferatie van massavernietigingswapens van deze landen.

Volgend op deze resoluties keurde de FATF bij de herziening van haar 40 aanbevelingen in februari 2012 een nieuwe Aanbeveling 7 en een nieuwe Interpretatieve nota goed met de bedoeling gerichte financiële sancties met betrekking tot proliferatie doeltreffender toe te passen wanneer de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties landen vraagt zulke sancties te nemen. De vereisten van Aanbeveling 7 zijn van toepassing op het regime van de Democratische Volksrepubliek Korea.

Ook met het oog op een efficiëntere tenuitvoerlegging van proliferatie gerichte financiële sancties heeft de FATF in oktober 2020 haar Aanbeveling 1 en Interpretatieve nota (R.1 en INR.1) herzien om landen en entiteiten uit de privésector te verplichten de risico's van financiering van proliferatie (PF-risico's) waaraan zij blootstaan, te identificeren, te beoordelen, te begrijpen en te beperken.

In de context van R.1 verwijst "risico van financiering van proliferatie" strikt en alleen naar mogelijke gevallen van schending, niet-uitvoering of omzeiling van de verplichtingen inzake de gerichte financiële sancties die in Aanbeveling 7 worden beoogd.¹⁴¹⁵ Deze

¹⁴ In de paragrafen 1 en 2 van de Interpretatieve nota bij Aanbeveling 7 en de bijbehorende voetnoten wordt het kader voor de verplichtingen van Aanbeveling 7 uiteengezet, met name wordt gesteld dat Aanbeveling 7 beperkt is tot gerichte financiële sancties (bevrozing van tegoeden) en geen betrekking heeft op andere vereisten van de VN-Veiligheidsraad (waaronder VNVR-Resolutie 1540 (2004)).

¹⁵ Tot de bredere risico's van PF, die niet onder Aanbeveling 1 vallen, behoren het risico van proliferatie van MVW en het risico van financiering van proliferatie MVW (d.w.z. het risico van de onderliggende financiering van proliferatie MVW). Proliferatie van MVW verwijst naar de vervaardiging, verwerving, het bezit, de ontwikkeling, de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel, het vervoer, de overdracht, de aanleg van voorraden of het gebruik van nucleaire, chemische of biologische wapens en hun overbrengingsmiddelen en verwante materialen (waaronder zowel technologie als goederen voor tweërlei gebruik die voor niet-legitieme doeleinden worden geëxploiteerd). De financiering van proliferatie MVW verwijst naar het risico van het aantrekken, verplaatsen of beschikbaar stellen van tegoeden, andere activa of andere economische middelen, of de gehele of gedeeltelijke financiering van personen of entiteiten met het oog op de proliferatie van MVW, met inbegrip van de proliferatie van overbrengingsmiddelen of aanverwante materialen (waaronder zowel technologieën als goederen voor tweërlei gebruik die voor niet-legitieme doeleinden worden geëxploiteerd). Inzicht in het risico van

verplichtingen tot toepassing van de in Aanbeveling 7 gerichte financiële sancties tegen de Democratische Volksrepubliek Korea (DVK) vereisen: de onmiddellijke bevrozing van tegoeden of andere activa van of ten behoeve van a) door de Verenigde Naties (VN) aangewezen personen of entiteiten, b) personen en entiteiten die namens hen of op hun aanwijzing handelen, c) personen die hun eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan. Deze verplichtingen houden ook in dat er geen tegoeden of andere activa direct of indirect aan bovengenoemde entiteiten ter beschikking worden gesteld.

Een duidelijk inzicht in dit PF-risico zorgt voor een effectievere uitvoering van gerichte proliferatiegerelateerde financiële sancties. Om landen en entiteiten die onderworpen zijn aan WG/FTP verplichtingen te begeleiden bij het effectief implementeren van deze nieuwe vereisten, publiceerde de FATF in juni 2021 [Guidance on proliferation financing risk assessment and mitigation](#).

Hoewel deze richtlijnen niet bindend zijn, leggen ze uit hoe de publieke en private sectoren risicobeoordelingen moeten uitvoeren in de context van de financiering van proliferatie en hoe ze de risico's die ze identificeren kunnen beperken. Deze publicatie geeft een bijgewerkte lijst van indicatoren van mogelijke schendingen, niet-handhaving of ontduiking van financiële sancties gericht op de financiering van proliferatie.

Om aan deze nieuwe verplichting te voldoen, ontwikkelde de Algemene Administratie van de Thesaurie van de FOD Financiën in 2024, samen met de publieke en private sectoren, een risicoanalyse van de financiering van proliferatie die het, net als de nationale analyses van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, mogelijk maakt om de bedreigingen, de kwetsbaarheden en de gevolgen op het vlak van de risico's van de financiering van proliferatie te identificeren, te analyseren en te begrijpen.

Het geeft een overzicht van de sectoren die het meest blootstaan aan risico's op het gebied van proliferatiefinanciering, bevordert het inzicht in deze risico's, geeft aan welke risicobeperkende maatregelen zijn genomen om deze risico's het hoofd te bieden en geeft aan in welke sectoren meer aandacht voor de risico's nodig is. Het is daarom niet alleen bedoeld om het land en de privésector te ondersteunen bij het bepalen en prioriteren van de hoeveelheid middelen die nodig zijn om de verschillende risico's te beperken, maar ook om te helpen bij de effectieve uitvoering van gerichte financiële sancties onder de relevante resoluties van de VN-Veiligheidsraad zoals gedefinieerd door de FATF. Een [samenvatting van dit document](#) is beschikbaar op de CFI-website.

Voor een volledig overzicht van de gerichte financiële sancties in verband met proliferatie ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea wordt verwezen naar :

[Verordening \(EU\) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van](#)

proliferatie van MVW en de daaraan ten grondslag liggende financiering, wat volgens de FATF-normen niet vereist is, kan een positieve bijdrage leveren aan het inzicht in het risico van mogelijke overtredingen, niet-uitvoering of omzeiling van gerichte financiële sancties in verband met de financiering van proliferatie (d.w.z. de strikte definitie van PF-risico's die onder de FATF-normen vallen), en helpt bij de uitvoering van risicogebaseerde maatregelen en de handhaving van gerichte financiële sancties.

[Verordening \(EG\) 329/2007;](#)

-Besluit (GBVB) 2016/849 van de Raad van 27 mei 2016 [betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Besluit 2013/183/GBVB](#)

Er moet ook rekening worden gehouden met de verplichtingen en verbodsbepalingen als gevolg van [Verordening \(EU\) 2018/1542 van de Raad van 15 oktober 2018 betreffende beperkende maatregelen tegen de proliferatie en het gebruik van chemische wapens](#) dat vorm geeft aan het nieuwe stelsel van de EU van beperkende maatregelen ter bestrijding van het gebruik en proliferatie van chemische wapens. Het voorziet in reisbeperkingen en de bevrozing van tegoeden en economische middelen van bepaalde personen, entiteiten of lichamen die verantwoordelijk zijn voor, of financiële, technische of materiële steun verlenen aan, of op enige andere wijze betrokken zijn bij de aanmaak, het gebruik of voorbereidingen voor het gebruik van chemische wapens, alsook van eenieder die dergelijke activiteiten faciliteert of aanmoedigt. Deze verordening ondersteunt de EU-strategie van 2003 tegen de verspreiding van massavernietigingswapens, evenals het internationale kader met betrekking tot de proliferatie van chemische wapens. Voornoemde verordening ondersteunt tevens de uitvoering van VNVR-resoluties ter zake, met name Resolutie 1540 (2004), 2118 (2013), 2209 (2015), 2235 (2015) en 2325 (2016). Bijlage I van de verordening omvat de natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten en lichamen die door de Raad zijn aangewezen als deelnemend aan de proliferatie van chemische wapens en waarop verplichtingen en verbodsbepalingen, meer bepaald de bevrozing van tegoeden en economische middelen, van toepassing zijn.

Om een overzicht te bewaren van al de personen en entiteiten die onderworpen zijn aan de in België geldende sanctieregimes, en die op de nationale, Europese en internationale lijsten staan, houdt de Algemene Administratie van de Thesaurie een geactualiseerde en geconsolideerde lijst van deze personen en entiteiten bij.

De maatregelen voor de bevrozing van tegoeden van personen en entiteiten die verdacht worden van het financieren van proliferatie zijn bedoeld voor elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, waaronder de onderworpen entiteiten aan de Wet, alsook elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die in contact zou kunnen komen met de op een lijst voorkomende personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme. Dit zijn dus maatregelen van algemene strekking.

De entiteiten onderworpen aan de Wet zijn bijgevolg verplicht na te gaan of de op een lijst gezette personen en entiteiten deel uitmaken van hun cliënteel. Dit onderzoek vindt zowel bij het aangaan van een nieuwe zakelijke relatie als bij het uitvoeren van elke verrichting voor een nieuwe cliënt plaats.

De doeltreffendheid van de bevrozingsmaatregelen is afhankelijk van de snelheid waarmee ze ten uitvoer worden gelegd. Het is bijgevolg belangrijk dat deze maatregelen onmiddellijk worden toegepast.

Daartoe bepaalt [artikel 8 van de Wet](#) dat de onderworpen entiteiten doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen ontwikkelen en toepassen om te voldoen aan de bindende bepalingen met betrekking tot de financiële embargo's. Dit

betekent dat alle onderworpen entiteiten verplicht zijn een controlesysteem te ontwikkelen dat het mogelijk maakt de financiële sancties na te leven. Artikel 4, 6° van de Wet definieert financiële sancties als sancties die verband houden met terrorisme, financiering van terrorisme en proliferatie, aangezien het hoofddoel van de Wet erin bestaat te voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt voor doeleinden van WG/FTP. Bijgevolg zijn de onderworpen entiteiten verplicht om een controlesysteem te definiëren dat hen in staat stelt om de financiële sancties na te leven (art. 8 van de AML Wet), die specifiek gericht zijn tegen personen en entiteiten die betrokken zijn bij de financiering van terrorisme (bv. de nationale lijst, het sanctieregime tegen IS/Al Qaida, enz.) of de proliferatie van massavernietigingswapens (bv. het sanctieregime tegen Noord-Korea).

Het spreekt echter voor zich dat een controlesysteem dat is ontwikkeld om te voldoen aan financiële sancties in het kader van de strijd tegen terrorisme of de verspreiding van massavernietigingswapens, ook kan worden gebruikt om te voldoen aan financiële sancties die zijn opgelegd in het kader van andere sanctieregelingen, zoals uiteengezet in punt 2. hier boven.

De onderworpen entiteiten zijn verplicht om de Thesaurie op de hoogte te brengen van alle informatie waarover ze beschikken en die de toepassing van de financiële beperkende maatregelen kan vergemakkelijken. Dit omvat gegevens met betrekking tot bevroren rekeningen (rekeninghouder, aantal, waarde van de bevroren tegoeden), alsook andere gegevens die relevant kunnen zijn, bv. gegevens met betrekking tot de identiteit van personen of entiteiten op de lijst en, indien relevant, gegevens met betrekking tot inkomende overschrijvingen die een bevroren rekening crediteren, pogingen door klanten of anderen om tegoeden of economische middelen zonder toestemming ter beschikking te stellen van een aangewezen persoon of entiteit, en informatie die erop wijst dat de bevroeringsmaatregelen worden omzeild.

Daarnaast zijn entiteiten die onder de Wet vallen verplicht om samen te werken met de Thesaurie bij het verifiëren van informatie.

De tenuitvoerlegging van embargo's en bevroeringen van tegoeden moet onverwijld worden uitgevoerd zodra ze van kracht worden en schept voor iedereen een resultaatsverplichting. Verplichte kennisgeving van informatie met betrekking tot financiële sancties moet worden gedaan op eigen initiatief zodra een specifieke embargomaatregel van toepassing is. De toepassing van bevroeringsmaatregelen is dus niet gebaseerd op een risicogebaseerde aanpak.

Ongeacht het resultaat van deze opzoeking, dus ook bij een negatief resultaat, moeten ze onmiddellijk de Thesaurie op de hoogte brengen. Indien uit de opzoeking blijkt dat een van hun cliënten, zijn lasthebbers en zijn uiteindelijke begunstigden op een lijst voorkomt moeten ze de opgelegde bevroeringsmaatregelen toepassen. Dit betekent concreet de bevroering van de tegoeden van deze personen of entiteiten en het verbod direct of indirect tegoeden ter beschikking te stellen van deze personen of entiteiten.

Alle informatie die betrekking heeft op de uitvoering van de bevroeringsmaatregelen, met inbegrip van de informatie over de bevroren rekeningen en andere tegoeden en economische middelen moeten aan de minister van Financiën worden verstrekt, p/a Algemene Administratie van de Thesaurie, Kunstlaan 30, 1040 Brussel (e-mail:

quesfinvragen.tf@minfin.fed.be).

De verplichting om de tenuitvoerlegging van een beslissing tot bevrozing te melden aan de Thesaurie, doet geen afbreuk aan de verplichting tot melding van vermoedens aan de CFI, in het bijzonder wanneer verrichtingen die zijn uitgevoerd vóór de inwerkingtreding van een beslissing tot bevrozing of in het kader van zakelijke relaties met een aangewezen persoon of entiteit onder het toepassingsgebied van artikel 47 van de Wet vallen (zie Hoofdstuk 3). Bijgevolg, indien de uitgevoerde analyse duidt op een vermoeden van witwassen van geld in verband met feiten van terrorisme, financiering van terrorisme, met inbegrip van proliferatie, of een vermoeden van financiering van terrorisme, met inbegrip van proliferatie, met betrekking tot op een lijst gezette personen of entiteiten moet dit onmiddellijk aan de CFI worden gemeld. Advocaten brengen de Stafhouder van de Orde waartoe zij behoren onmiddellijk op de hoogte.

Bijkomende informatie over deze sancties of andere beperkende maatregelen die van kracht zijn is terug te vinden op onderstaande websites.

- De [website van de Algemene Administratie van de Thesaurie](#);
- De [website van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties](#) bevat informatie over de sanctieregimes van de Verenigde Naties;
- De website van de [Europese raad](#) bevat veel nuttige informatie over de Europese sanctieregimes. Bijzonder interessant zijn: de [EU sanctions map](#) die aan de hand van een wereldkaart een duidelijk overzicht geeft van de huidige Europese sanctieregimes en de beperkende maatregelen die voor ieder sanctieregime van toepassing zijn (zie ook het [introductiefilmpje](#) over de *EU sanctions map*), de [beste praktijken van de EU](#) voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van beperkende maatregelen die kunnen helpen bij het interpreteren van de Europese sancties.

3.2. Melding van een vermoeden van financiering van proliferatie krachtens de Europese verordening met betrekking tot beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea

[Verordening \(EU\) 2017/1509 van de Raad van 30 augustus 2017 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Volksrepubliek Korea en tot intrekking van Verordening \(EG\) nr. 329/2007](#) legt beperkende maatregelen op ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea (“Noord-Korea” genaamd) om te voorkomen dat wordt bijgedragen tot de programma’s van dit land in verband met kernwapens, andere massavernietigingswapens of ballistische raketten. Verordening (EU) 2017/1509 verplicht financiële instellingen en kredietinstellingen bedoeld in artikel 5 van de Wet tot klantenonderzoek en melding bij vermoedens van financiering van proliferatie van massavernietigingswapens. De meldplicht aan de CFI vloeit hier dus voort uit de rechtstreekse toepassing van voornoemde Verordening (EU) 2017/1509 in het Belgische recht.

Artikel 23 van voornoemde Verordening bepaalt:

1. Kredietinstellingen en financiële instellingen moeten bij hun activiteiten, met inbegrip van de clearing van betalingen, met in artikel 21, lid 2, bedoelde kredietinstellingen en financiële instellingen:

- a) klantenonderzoeksprocedures toepassen zoals vastgesteld in de artikelen 13 en 14 van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad (13);
- b) de procedures naleven om het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen, zoals vastgesteld in Richtlijn (EU) 2015/849 en Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad (14);
- c) eisen dat de bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler wordt verstrekt, zoals verplicht op grond van Verordening (EU) 2015/847, en weigeren transacties te verwerken waarvoor deze informatie ontbreekt of niet volledig is;
- d) bewijsstukken van de transactie bewaren overeenkomstig artikel 40, onder b), van Richtlijn (EU) 2015/849;
- e) wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat de middelen zouden kunnen bijdragen tot de programma's of activiteiten van Noord-Korea in verband met kernwapens, andere massavernietigingswapens of ballistische raketten (hierna "financiering van proliferatie" genoemd), onverwijld de financiële-inlichtingeneenheid (FIE) als omschreven in Richtlijn (EU) 2015/849 inlichten, of een andere door de betrokken lidstaat aangewezen bevoegde autoriteit, onverminderd artikel 7, lid 1, of artikel 33 van deze verordening;
- f) onverwijld verdachte transacties, inclusief pogingen daartoe, melden;
- g) zich onthouden van transacties waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat ze verband zouden kunnen houden met financiering van proliferatie, totdat de onder e) bedoelde noodzakelijke maatregelen zijn getroffen en is voldaan aan instructies van de FIE of bevoegde autoriteit.

2. Voor de toepassing van lid 1 wordt potentiële financiering van proliferatie gemeld aan de FIE of een andere bevoegde autoriteit die fungeert als nationaal centrum voor de inontvangstneming en analyse van meldingen van verdachte transacties, en die snel direct of indirect toegang krijgt tot de financiële, administratieve en rechtshandhavingsinformatie die zij nodig heeft om deze taak, met inbegrip van de analyse van gemelde verdachte transacties, naar behoren te vervullen.

4. Melding ingevolge ontbrekende of onvolledige informatie over de betaler of de begunstigde bij geldovermakingen en ingevolge ontbrekende of onvolledige informatie over initiators en begunstigten bij overdrachten van bepaalde cryptoactiva

Krachtens de artikelen 9 en 13 van [Verordening \(EU\) 2015/847 van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening \(EG\) nr. 1781/2006](#) moet de betalingsdienstaanbieder van de begunstigde, alsook de intermediaire betalingsdienstaanbieder ontbrekende of onvolledige informatieverstrekking over de betaler of de begunstigde in aanmerking nemen bij de beoordeling of de geldovermaking, dan wel enigerlei daarmee verband houdende transactie, verdacht is en aan de CFI moet worden gemeld. Verordening (EU) 2015/847 wordt op 30 december 2024 ingetrokken. De meldingsplicht is echter overgenomen in artikel 9 en 13 van [Verordening \(EU\) 2023/1113 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende bij geldovermakingen en bepaalde crypto-activa te voegen informatie en tot wijziging van Richtlijn \(EU\) 2015/849 \(herschikking\)](#).

Verordening (EU) 2023/1113 trad in werking op 29 juni 2023, maar zal pas vanaf 30 december 2024 rechtstreeks van toepassing zijn in de Belgische wetgeving.

Deze nieuwe Verordening (EU) 2023/1113 moet ervoor zorgen dat overmakingen van cryptoactiva altijd kunnen worden getraceerd en dat verdachte transacties kunnen worden geblokkeerd, zoals dit al het geval is voor alle andere financiële transacties waarbij geld wordt overgemaakt (d.w.z. overmakingen van bankbiljetten en munten, giraal geld en elektronisch geld).

De nieuwe Verordening (EU) 2023/1113 herneemt de transparantieregels met betrekking tot informatie over betalers en begunstigten bij geldovermakingen, evenals de verplichting om vermoedens te melden, en breidt het toepassingsgebied ervan uit, op een strikere wijze (= transparantie is van toepassing zonder drempel en dus vanaf 1 euro) en zonder enige uitzondering, tot de informatie over initiators en begunstigten van cryptoactiva die bij de overdracht van cryptoactiva is gevoegd.

De “*travel rule*” (FATF Aanbeveling 16) die al bestaat in de traditionele financiële wereld wanneer fondsen worden overgemaakt, zal dus ook van toepassing zijn op crypto-activatransfers. Dankzij de vereiste van de “*travel rule*” reist informatie met betrekking tot de initiator van de crypto-activatransfer, evenals informatie met betrekking tot de begunstigde, mee met de transactie en wordt deze bewaard aan beide zijden van de transfer.

Aangezien Verordening (EU) 2023/1113 rechtstreeks van toepassing is in het Belgische recht, zal de CFI wettelijk gevat zijn wanneer een melder ons een melding van verdachte verrichtingen stuurt in het kader van deze verordening, en dit vanaf 30/12/2024, de datum waarop Verordening (EU) 2015/847 zal worden ingetrokken.

Artikel 9 Verordening (EU) 2023/1113
Beoordeling en melding

De betalingsdienstaanbieder van de begunstigde neemt ontbrekende of onvolledige informatie over de betaler of de begunstigde in aanmerking bij het beoordelen van de vraag, of de geldovermaking, dan wel enige daarmee verband houdende transactie, verdacht is en overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/849 aan de financiële-inlichtingeneenheid (FIE) moet worden gemeld.

⇒ reeds van toepassing voor geldovermakingen krachtens artikel 9 van Verordening 2015/847, en vanaf 30/12/2024 krachtens artikel 9 van Verordening (EU) 2023/1113)

Artikel 13 Verordening (EU) 2023/1113
Beoordeling en melding

De intermediaire betalingsdienstaanbieder neemt de ontbrekende informatie over de betaler of de begunstigde in aanmerking bij de beoordeling van de vraag, of de geldovermaking of een daarmee verband houdende transactie verdacht is en of deze overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/849 aan de FIE moet worden gemeld.

⇒ reeds van toepassing voor geldovermakingen krachtens artikel 13 van Verordening 2015/847, en vanaf 30/12/2024 krachtens artikel 13 van Verordening (EU) 2023/1113)

Artikel 18 Verordening (EU) 2023/1113
Beoordeling en melding

De aanbieder van cryptoactivadiensten van de begunstigde neemt het feit dat de informatie over de initiator of de begunstigde ontbreekt of onvolledig is, in aanmerking bij het beoordelen van de vraag, of de overdracht van cryptoactiva, dan wel enige daarmee verband houdende transactie, verdacht is en of de overdracht overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/849 aan de FIE moet worden gemeld.

⇒ van toepassing vanaf 30 december 2024

Artikel 22 Verordening (EU) 2023/1113
Beoordeling en melding

De intermediaire aanbieder van cryptoactivadiensten neemt de ontbrekende informatie over de initiator of de begunstigde in aanmerking bij de beoordeling van de vraag of de overdracht van cryptoactiva of een daarmee verband houdende transactie verdacht is en of deze overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/849 aan de FIE moet worden gemeld.

⇒ van toepassing vanaf 30 december 2024.

5. Melding als gevolg van de analyse van atypische verrichtingen (artikel 45 van de Wet)

Art. 45. § 1. De onderworpen entiteiten voeren onder de verantwoordelijkheid van de overeenkomstig artikel 9, § 2, aangeduide persoon een specifieke analyse uit van de met toepassing van artikel 35, § 1, 1°, geïdentificeerde atypische verrichtingen, teneinde vast te stellen of van deze verrichtingen vermoed kan worden dat ze verband houden met het witwassen van geld of financiering van terrorisme. Zij onderzoeken met name, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de achtergrond en het doel van alle verrichtingen die voldoen aan ten minste een van de volgende voorwaarden:

- 1° zij zijn complex;
- 2° zij zijn ongebruikelijk groot;
- 3° zij vertonen een ongebruikelijk patroon;
- 4° zij hebben geen duidelijk economisch of rechtmatig doel.

Hierbij nemen zij alle nodige maatregelen ter aanvulling van de in de artikelen 19 tot en met 41 bedoelde maatregelen en verhogen zij in het bijzonder de intensiteit en de aard van de waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relatie, teneinde te bepalen of die verrichtingen verdacht blijken.

§ 2. De onderworpen entiteiten stellen een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van paragraaf 1 werd uitgevoerd.

Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 9, § 2, bedoelde personen, die er een passend gevolg aan geven met toepassing van deze titel omschreven verplichtingen.

Eén van de essentiële operationele verantwoordelijkheden van de AMLCO is het analyseren van atypische verrichtingen die opgespoord worden bij het uitvoeren van de waakzaamheid in verhouding tot het risiconiveau geïdentificeerd overeenkomstig artikel 19, § 2, eerste lid, van de Wet voor elke verrichting uitgevoerd door een cliënt, occasioneel of gedurende een zakelijke relatie (cf. artikel 35, § 1, 1°, van de Wet). Waakzaamheid in verhouding tot het geïdentificeerde risiconiveau overeenkomstig artikel 19, § 2, eerste lid, van de Wet houdt een aandachtig onderzoek in van de occasionele verrichtingen en een voortdurend onderzoek van de verrichtingen uitgevoerd gedurende de zakelijke relatie en indien nodig van de oorsprong van de geldmiddelen, om te verifiëren of deze verrichtingen stroken met de kenmerken van de cliënt en zijn risicoprofiel en, in voorkomend geval, het doel en de aard van de zakelijke relatie om atypische verrichtingen op te sporen die overeenkomstig artikel 45 aan een grondige analyse moeten worden onderworpen.

Een verrichting kan bijvoorbeeld als complex worden beschouwd wanneer bij verrichtingen verschillende structuren worden gebruikt zoals trusts of een opeenvolging van rechtspersonen gevestigd in verschillende landen, waaronder landen met een gunstig belastingtarief. De onderworpen entiteiten analyseren en begrijpen de juridische en financiële constructies van de verrichtingen die hen worden toevertrouwd, in het bijzonder wanneer het om bijzonder complexe constructies gaat. Wanneer dergelijke constructies geen economische rationaliteit vertonen of hun complexiteit niet intrinsiek

noodzakelijk lijkt voor de verrichting maar er veeleer op wijst dat er middelen worden gezocht om de traceerbaarheid van de middelen of zelfs de oorsprong ervan te verhullen dan voert de onderworpen entiteit overeenkomstig artikel 45 een grondige analyse uit. De entiteit vraagt de cliënt naar juridische, vermogens-, economische en financiële overwegingen die de constructie kunnen verklaren en verzamelt bewijsstukken. Indien er na dit verzoek om bijkomende informatie nog twijfel bestaat, meldt ze dit aan de CFI.

Wanneer een onderworpen entiteit gevraagd wordt om aan bijzonder complexe constructies deel te nemen raadt de CFI aan om deze vooraf voor enige beslissing aan de personen verantwoordelijk voor de naleving van WG/FT-maatregelen voor te leggen. In geval van een negatief advies van deze personen moet de escalatieprocedure voor besluitvorming worden toegepast.

In het kader van een zakelijke relatie kan het begrip “ongebruikelijk grote verrichting” worden beoordeeld aan de hand van:

- de actuele kennis en het profiel van de zakelijke relatie, door rekening te houden met de risico's inherent aan bepaalde soort cliënten die de uiteindelijke begunstigde wensen te verhullen (gebruik van rechtsinstrumenten zoals trusts en fiducieën, opeenvolging van vennootschappen, enz.);
- de producten of het soort gevraagde verrichtingen, rekening houdend met de risico's inherent aan bepaalde verrichtingen zoals verrichtingen in contanten of voornamelijk anonieme producten of verrichtingen die plaatsvinden (bijvoorbeeld stortingen met verschillende anonieme vooraf betaalde kaarten), en het opvolgen van de historiek van de uitgevoerde verrichtingen;
- de activiteit of de sector van de onderworpen entiteit. Een verrichting met een hoog bedrag zou bij vermogensbeheer als gebruikelijk kunnen worden beschouwd, terwijl ditzelfde bedrag bij een particuliere cliënt aan een grondige analyse zou moeten worden onderworpen.

Wanneer een onderworpen entiteit een verrichting voor een ongewoon hoog bedrag wenst uit te voeren, dan actualiseert ze de kennis die ze van de cliënt heeft van de financiële situatie ter verantwoording van de verrichting en werkt ze dienovereenkomstig het profiel van de zakelijke relatie bij.

Verrichtingen die geen duidelijk economisch of rechtmatig doel hebben kunnen bijvoorbeeld aan het licht komen wanneer de verrichting niet gunstig is voor de cliënt. Verrichtingen zonder een verband met het maatschappelijke doel van de cliënt kunnen voor de onderworpen entiteit een aanleiding zijn om zich vragen te stellen bij de economische grondslag of het rechtmatige doel van deze verrichtingen.

Voor de verrichtingen uitgevoerd binnen een zakelijke relatie geldt een voortdurende waakzaamheidsverplichting, waaronder de verplichting om de informatie waarover men beschikt bij te werken wanneer relevante elementen betreffende de individuele risicobeoordeling bedoeld in artikel 19 gewijzigd worden.

Het risiconiveau verbonden aan de cliënt is zijn risicoprofiel en vloeit voort uit de individuele beoordeling. Het bepaalt welk niveau van waakzaamheid moet worden

toegepast. Hier moet rekening mee worden gehouden bij de beoordeling of de verrichtingen samenhangend zijn, op dezelfde wijze als de kenmerken van de cliënt en, in voorkomend geval, het doel en de aard van de zakelijke relatie.

Een atypische verrichting geeft niet onmiddellijk aanleiding tot een melding aan de CFI. De doelstelling van deze analyse bestaat erin te bepalen of er al dan niet een vermoeden, of redelijke gronden om te vermoeden bestaan, van WG/FT, en of de betrokken verrichting overeenkomstig artikelen 47 en volgende bijgevolg aan de CFI moet worden gemeld.

Een verrichting kan als atypisch worden beschouwd op grond van haar objectieve kenmerken of op grond van de kenmerken van de cliënt. Tot de eerste categorie behoren de abnormaal complexe verrichtingen en de verrichtingen voor een ongewoon hoog bedrag, alsook intrinsiek ongebruikelijke verrichtingen zonder duidelijke economische grondslag of legitimiteit. De tweede categorie zijn de verrichtingen die niet lijken te stroken met het profiel van de cliënt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn voor verrichtingen in contanten die betrekking hebben op aanzienlijke bedragen die niet door de beroepsactiviteit van de cliënt lijken te kunnen worden verklaard. Een verrichting kan eveneens als atypisch worden beschouwd op grond van de concrete omstandigheden. Dit zou het geval kunnen zijn voor de begunstigde van een elektronische geldovermaking die lijkt te handelen onder toezicht van derden bij het innen in contanten van het overgemaakte bedrag.

Wanneer er een atypische verrichting wordt opgespoord, moet steeds de AMLCO zo snel mogelijk op de hoogte worden gebracht, opdat hij zijn verantwoordelijkheden kan opnemen die hem krachtens artikel 45 van de Wet zijn toebedeeld.

Het interne analyseverslag opgemaakt door de AMLCO moet het mogelijk maken inzicht te krijgen in de redenen waarom de AMLCO beslist heeft dat er al dan niet sprake is van een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Aangezien het krachtens artikel 47, § 1, 1°, van de Wet het evenwel niet nodig is dat bij de melding van een vermoeden de onderliggende criminele activiteit geïdentificeerd wordt, is het ook niet nodig dat deze onderliggende criminele activiteit geïdentificeerd wordt in de analyse van de AMLCO en in het schriftelijke verslag van deze analyse, om te concluderen dat de betrokken verrichting verdacht is. Wanneer de AMLCO (of de personen die onder zijn gezag handelen), deze analyse verricht, dient hij in de mate van het mogelijke de context en de finaliteit van de verrichtingen te analyseren, in het bijzonder wanneer het gaat om complexe verrichtingen die betrekking hebben op ongebruikelijk hoge bedragen of wanneer die deel uitmaken van ongebruikelijke schema's zonder duidelijke economische grondslag of legitimiteit.

Het is echter belangrijk te benadrukken dat dergelijk intern verslag moet worden opgesteld ongeacht de beslissing die wordt genomen met betrekking tot het al dan niet bestaan van een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme en bijgevolg ook met betrekking tot het al dan niet melden van een vermoeden aan de CFI. Dit verslag is immers in hoofdzaak bedoeld om de door de AMLCO genomen beslissingen a posteriori te rechtvaardigen en toezicht uit te oefenen op de doeltreffendheid en de relevantie van het besluitvormingsproces.

6. Melding als gevolg van een probleem bij het uitvoeren van de waakzaamheidsmaatregelen (artikel 46 van de Wet)

Art. 46. In de gevallen bedoeld in de artikelen 33, § 1, 34, § 3, en 35, § 2, voeren de onderworpen entiteiten een specifieke analyse uit, onder de verantwoordelijkheid van de overeenkomstig artikel 9, § 2, aangewezen persoon, om vast te stellen of de redenen waarom niet kan worden voldaan aan de waakzaamheidsverplichtingen, een vermoeden van WG/FT doen rijzen en of er reden is tot melding aan de CFI, overeenkomstig de artikelen 47 tot en met 54.

De onderworpen entiteiten stellen een schriftelijk verslag op over de analyse die met toepassing van het eerste lid werd uitgevoerd. Dit verslag wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de in artikel 9, § 2, bedoelde personen die er een passend gevolg aan geven met toepassing van de in deze titel omschreven verplichtingen.

Artikel 46 van de Wet regelt de gevallen waarin de onderworpen entiteit zich om welke reden ook in de onmogelijkheid bevindt om aan haar verplichting te voldoen:

- om een identificatie of identiteitsverificatie te verrichten van de personen of juridische constructies die betrokken zijn bij de zakelijke relatie of de verrichting (cf. artikel 33);
- om de kenmerken te identificeren van de cliënt en het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de occasionele verrichting (cf. artikel 34, § 3); of
- om voor elke verrichting die occasioneel of tijdens de zakelijke relatie door hun cliënten worden uitgevoerd waakzaamheid aan de dag te leggen die evenredig is met het geïdentificeerde risiconiveau (cf. artikel 35, § 2).

In deze gevallen, en als aanvulling op het verbod om een zakelijke relatie aan te knopen of te handhaven of om de betrokken occasionele verrichting uit te voeren, moet de onderworpen entiteit, onder de verantwoordelijkheid van haar AMLCO, onderzoeken of de oorzaken van die onmogelijkheid om te voldoen aan de waakzaamheidsverplichtingen, aanleiding geven tot een vermoeden van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Net zoals voor de analyse van de atypische verrichtingen, dient de analyse van de gevallen waarin de onderworpen entiteit zich in de onmogelijkheid bevindt om te voldoen aan haar hierboven opgesomde verplichtingen, uit te monden in een schriftelijk verslag, ongeacht de beslissing die wordt genomen met betrekking tot het al dan niet verdachte karakter van de geanalyseerde situatie en, bijgevolg, het al dan niet melden ervan aan de CFI.

Echter, het verbod om in deze omstandigheden, in toepassing van de artikelen 33 § 2, 34 § 3 et 35 § 3 van de Wet een zakelijke relatie aan te knopen of te handhaven of om de betrokken occasionele verrichting uit te voeren geldt niet voor notarissen, gerechtsdeurwaarders, boekhoudkundige en fiscale beroepen alsook advocaten, zijnde de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28° van de Wet, onder de strikte voorwaarde dat zij de rechtspositie van hun cliënt bepalen of deze cliënt verdedigen of vertegenwoordigen in of in verband met een rechtsgeding, met inbegrip van advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding.

7. Objectieve (stelselmatige) of verscherpte verplichting tot melding

7.1. Objectieve verplichting tot melding voor geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning (artikel 47, § 3 van de Wet)

Art. 47 § 3. De onderworpen entiteiten melden aan de CFI alle geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

Hoewel de verplichting tot melding hoofdzakelijk een subjectieve verplichting is, gebaseerd op een analyse van de feiten en verrichtingen waarmee de onderworpen entiteiten worden geconfronteerd, geeft de Wet ook de bevoegdheid aan de Koning om de verplichting tot melding uit te breiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten bepaald door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI.

In de huidige stand van wetgeving is er in toepassing van dit artikel nog geen koninklijk besluit genomen.

7.2. Objectieve verplichting tot melding ten aanzien van landen of gebieden waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het WG/FT omdat ze derde landen met een hoog risico zijn (artikelen 38, § 2 en 54 van de Wet)

Art. 38 § 2. Onverminderd de artikelen 14 en 54 kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, genomen op advies van de toezichthouders van de betrokken onderworpen entiteiten, en, in voorkomend geval, rekening houdend met de verslagen en beoordelingen die de Financiële Actiegroep, het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en de Nationale Veiligheidsraad ter zake hebben opgesteld:

1° van de onderworpen entiteiten eisen dat zij op personen en juridische entiteiten die transacties uitvoeren die verband houden met derde landen met een hoog risico, een of meer aanvullende waakzaamheidsmaatregelen toepassen. Het kan daarbij om de volgende maatregelen gaan:

a) de invoering van verscherpte relevante meldingsmechanismen of het systematisch melden van financiële transacties; en/of

b) de beperking van zakelijke relaties of transacties met natuurlijke personen of juridische entiteiten uit derde landen met een hoog risico;

(...)

De toepassing van maatregelen als bedoeld in de bepaling onder 1°, a), wordt geëist door de Koning op advies van de CFI.”

Art. 54. § 1. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen op advies van de CFI, de verplichting tot melding van de onderworpen entiteiten uitbreiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten waarin natuurlijke of rechtspersonen zijn betrokken die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd zijn in een land of een gebied waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen WG/FT door de nationale risicobeoordeling bedoeld in artikel 68, of door een bevoegde internationale of Europese instantie voor het overleg en de coördinatie.

Hij kan het type van de beoogde feiten, geldmiddelen en verrichtingen, alsook hun minimumbedrag, bepalen, dat het meest gepast is met het oog op het verminderen van de risico's verbonden aan de betrokken landen of gebieden.

§ 2. Wanneer de nationale risicobeoordeling bedoeld in artikel 68 een land of een gebied identificeert waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat de gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen WG/FT, kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, onverminderd paragraaf 1, andere tegenmaatregelen bepalen evenredig met de hoge risico's van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme van het betrokken land of gebied.

Artikel 54 van de Wet verleent de bevoegdheid aan de Koning om de verplichting tot melding van vermoedens van de onderworpen entiteiten uit te breiden tot geldmiddelen, verrichtingen en feiten waarin natuurlijke of rechtspersonen zijn betrokken die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd zijn in een land of een gebied waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend of waarvan wordt aangenomen dat hun gebruiken een hinderpaal vormen in de strijd tegen het WG/FT door:

- de nationale risicoanalyse die overeenkomstig artikel 68 van de Wet moet worden opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de Nationale Veiligheidsraad en het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, of
- door een bevoegde internationale of Europese instantie voor overleg en coördinatie.

Met "bevoegde internationale of Europese instantie voor overleg en coördinatie" worden voornamelijk de FATF en de Europese Commissie bedoeld.

De FATF publiceert driemaal per jaar twee lijsten van landen waarvan de regelingen voor de bestrijding van witwassen van geld en de financiering van terrorisme ("WG/FT") strategische tekortkomingen vertonen: de [FATF-lijst met landen die een hoog WG/FT-risico vormen voor het internationale financiële stelsel](#). Op de zogenaamde "zwarte lijst" staan landen waarvoor de FATF haar leden oproept om verhoogde waakzaamheid toe te passen en actief tegenmaatregelen te nemen om het internationale financiële stelsel te beschermen tegen de WG/FT-dreiging die van deze landen uitgaat. Voorbeelden van tegenmaatregelen staan in de [Interpretatieve Nota bij Aanbeveling 19](#) van de FATF. Op de zogenaamde "grijze lijst" staan landen waarvan de regelingen voor de bestrijding van WG/FT strategische tekortkomingen vertonen en die zich politiek hebben geëngageerd

om een actieplan uit te voeren om deze tekortkomingen weg te werken.

Artikel 9 van Richtlijn (EU) 2015/849 geeft de Europese Commissie de bevoegdheid om derde landen die in hun nationale regelgeving voor de bestrijding van WG/FT strategische tekortkomingen vertonen die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Unie (“derde landen met een hoog risico”) te identificeren. Op grond van deze machtiging heeft de Europese Commissie op 14 juli 2016 voor het eerst een lijst opgesteld van de betrokken derde landen, die als bijlage is opgenomen bij de [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2016/1675 van de Commissie tot aanvulling van Richtlijn \(EU\) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad door de identificatie van derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen](#). Deze lijst wordt regelmatig bijgewerkt en werd op datum van publicatie van deze richtsnoer voor de laatste maal gewijzigd door de [Gedelegeerde Verordening van 12 december 2023](#). Voor de bijwerking van deze lijst is het raadzaam om regelmatig de website van de [FOD Financiën \(Landen met een hoog risico\)](#) te raadplegen.

Op basis van deze identificatie moeten de onderworpen entiteiten, overeenkomstig artikel 18*bis* van Richtlijn (EU) 2015/849 en artikel 38 van de Wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten verscherpte (artikel 38, § 1) en bijkomende (artikel 38, § 2) klantenonderzoeksmaatregelen toepassen wanneer ze zakelijke relaties aangaan of verrichtingen uitvoeren met natuurlijke personen of juridische entiteiten gevestigd in een land op de lijst.

Tot de goedkeuring van Richtlijn (EU) 2018/843 kon elke Lidstaat op nationaal vlak vrij bepalen welke soorten verscherpte klantenonderzoeksmaatregelen of tegenmaatregelen er genomen werden voor derde landen met een hoog risico of voor zakelijke relaties of verrichtingen met zulke derde landen. In het Belgische recht worden deze situaties sinds de goedkeuring van de wet van 18 september 2017 geregeld door artikelen 14 en 54. Omdat een verschillende aanpak in Lidstaten de doeltreffendheid van de bestrijding van WG/FT niet ten goede kwam, meer bepaald voor landen die door de Europese Commissie als derde landen met een hoog risico werden aangeduid, was de Europese wetgever van oordeel dat het belangrijk was om de doeltreffendheid van de lijst van derde landen met een hoog risico opgesteld door de Europese Commissie te verbeteren door de manier waarop deze landen op Europees niveau werden behandeld te harmoniseren.

Deze geharmoniseerde aanpak, gedefinieerd in het nieuwe artikel 18*bis* van Richtlijn (EU) 2015/849, bepaalt in de eerste plaats de verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen die Lidstaten kunnen vereisen (cf. artikel 18*bis*, § 1, eerste lid, van Richtlijn (EU) 2015/849). De eerste paragraaf is omgezet in artikel 38, § 1 van de Wet. Dit artikel somt voortaan precies de verscherpte klantenonderzoeksmaatregelen op die onderworpen entiteiten *moeten* toepassen bij zakelijke relaties of occasionele verrichtingen waarbij personen of constructies gevestigd in derde landen met een hoog risico betrokken zijn.

Overeenkomstig hun internationale verplichtingen mogen Lidstaten ook vereisen dat onderworpen entiteiten in voorkomend geval aanvullende risicobeperkende maatregelen toepassen die de verscherpte cliëntenonderzoeksmaatregelen aanvullen volgens een op risico gebaseerde aanpak en rekening houdend met de specifieke kenmerken van de zakelijke relaties of verrichtingen. Met het oog op harmonisering worden de soorten aanvullende risicobeperkende maatregelen die Lidstaten *kunnen* vereisen nader bepaald

in artikel 18*bis*, § 2, van Richtlijn (EU) 2015/849, omgezet in artikel 38, § 2, 1° van de Wet.

Voor de definitie van tegenmaatregelen wenste de Europese wetgever ook meer harmonisering van de nationale aanpak en bepaalde in artikel 18*bis*, § 3, van Richtlijn (EU) 2015/849, omgezet in artikel 38, § 2, 2° van de Wet, wat deze tegenmaatregelen kunnen zijn voor landen die door de Europese Commissie als derde landen met een hoog risico werden aangeduid, rekening houdend met oproepen om tegenmaatregelen te nemen en aanbevelingen, zoals die van de FATF, en verplichtingen die uit internationale overeenkomsten voortvloeien.

Artikel 38 van de wet van 18 september 2017 voegt een koninklijke machtiging toe, dat de Koning toelaat om de onderworpen entiteiten te verplichten dat ze voor personen en juridische entiteiten die verrichtingen uitvoeren met derde landen met een hoog risico een of meerdere aanvullende risicobeperkende waakzaamheidsmaatregelen toepassen, waaronder het invoeren van een versterkt of systematisch meldsysteem van financiële verrichtingen. Tot op heden heeft de Koning deze machtiging nog niet toegepast.

7.3. Objectieve meldplicht bij het gebruik van contanten bij een vastgoedtransactie (artikel 66, § 2 van de Wet)

Art. 66. § 1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder “de prijs van de verkoop van een onroerend goed” het totale bedrag dat de koper moet betalen en dat betrekking heeft op de aankoop en de financiering van dat goed, hierin inbegrepen de hieruit voortvloeiende bijhorende kosten.

§ 2. De prijs van de verkoop van een onroerend goed mag enkel vereffend worden door middel van een overschrijving of cheque.

De verkoopovereenkomst en -akte moeten het of de nummer(s) van de financiële rekeningen vermelden waarlangs het bedrag werd of zal worden overgemaakt, evenals de identiteit van de houders van die rekeningen.

Wanneer de notarissen of de vastgoedmakelaars bedoeld in artikel 5, § 1, 26° en 30°, vaststellen dat het eerste en het tweede lid niet worden nageleefd, brengen ze dit onmiddellijk ter kennis aan de CFI overeenkomstig de modaliteiten omschreven in artikel 50.

Artikel 66 van de Wet is van toepassing op notarissen en vastgoedmakelaars (met inbegrip van landmeters-experten wanneer zij de beoogde gereguleerde activiteiten van vastgoedmakelaar uitoefenen, bedoeld in artikel 5, 30° van de Wet) wanneer ze een akte of een overeenkomst voor de verkoop van een onroerend goed opmaken.

Bij de verkoop van een onroerend goed bepaalt artikel 66, § 2, van de Wet dat de prijs van de verkoop van een onroerend goed enkel door middel van overschrijving of cheque mag worden vereffend.

Artikel 66, § 1, van de Wet bepaalt dat met de prijs van de verkoop van een onroerend goed het door de koper totaal te betalen bedrag betreffende de aankoop en de financiering

van dit goed wordt bedoeld. Dit bedrag omvat dus niet alleen de kosten met betrekking tot de verkoop, namelijk de registratierechten en andere taksen, de hypothecaire inschrijvingsrechten, de honoraria en kosten van de notaris, de honoraria van de eventuele vastgoedmakelaar evenals het bedrag geconsigneerd bij de instrumenterende notaris in geval van hoger bod, maar ook de kosten in verband met de eventuele op de verkoop aanvullende contracten zoals de contracten van hypothecaire lening, levensverzekering of schuldsaldoverzekering bij overlijden, hierbij inbegrepen de kosten van hypothecaire inschrijving. Betalingen die een onroerende verkoop met zich meebrengt, kunnen bijgevolg enkel door een overschrijving of een cheque worden verricht.

De verkoopovereenkomst en -akte moeten het of de nummer(s) van de financiële rekeningen vermelden waarlangs het bedrag werd of zal worden overgemaakt, evenals de identiteit van de houders van die rekeningen. Het gaat hier dus niet om de rekening van de notaris waarlangs de sommen kunnen worden overgemaakt, maar wel de rekeningen waarvan de gedebiteerde sommen effectief afkomstig zijn.

Krachtens artikel 66, § 2, derde lid, van de Wet moeten notarissen en vastgoedmakelaars de CFI onmiddellijk op de hoogte brengen indien ze de niet-naleving van voorgaande bepaling vaststellen, m.a.w. de niet-naleving van het verbod op het gebruik van contanten en het ontbreken in de verkoopovereenkomst en -akte van het rekeningnummer of de rekeningnummers van de financiële rekeningen waarlangs het bedrag werd of zal worden overgemaakt evenals de identiteit van de houders van die rekeningen.

Indien de partijen de verrichting al hebben uitgevoerd in strijd met de bepalingen van artikel 66 van de Wet en de notaris of vastgoedmakelaar slechts na de reeds uitgevoerde verrichting vaststelt dat voornoemde bepaling niet werd nageleefd, dan moet hij, krachtens voornoemd artikel 66, dit onmiddellijk ter kennis brengen van de CFI.

Indien de partijen de verrichting echter nog moeten uitvoeren en dit willen doen in strijd met artikel 66 van de Wet dan moet de notaris of de vastgoedmakelaar de partijen meedelen dat hij onmogelijk kan tussenkomen bij het verlijden van deze verkoopovereenkomst of akte. Bovendien moet hij dit onmiddellijk ter kennis brengen van de CFI.

Deze objectieve meldingen moeten overeenkomstig de modaliteiten nader omschreven in Hoofdstuk 4 ter kennis van de CFI worden gebracht.

Hoofdstuk 4: Bepalingen voor melding aan de CFI

1. Melding van informatie via het online-meldsysteem goAML

Art. 50. De informatie en de inlichtingen bedoeld in de artikelen 47, 48, en 66, § 2, derde lid, worden schriftelijk of op elektronische wijze gemeld aan de CFI, overeenkomstig de door haar bepaalde modaliteiten.

De Koning kan op advies van de CFI, de lijst van de onderworpen entiteiten opstellen waarvoor de in het eerste lid bedoelde kennisgevingen en inlichtingen, uitsluitend online worden gemeld.

Art. 48. De onderworpen entiteiten geven gevolg aan de verzoeken tot bijkomende inlichtingen die aan hen worden gericht door de CFI, in toepassing van artikel 81, binnen de door haar bepaalde termijnen.

Sinds 1 februari 2023 heeft de CFI zich aangesloten bij een community van meer dan 60 landen die werken met de goAML-applicatie.

goAML is een stabiele tool die ontwikkeld is door het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs en criminaliteit (UNODC) en specifiek bedoeld is voor financiële-inlichtingeneenheden (FIE's),

goAML biedt veel FIU-specifieke voordelen, maar goAML is ook een moderne en gebruiksvriendelijke tool die vooruitgang voor de melders biedt:

- een gebruiksvriendelijker webportal voor de communicatie van uw vermoedens van witwassen en terrorismefinanciering via een webformulier, het laden van een *pre-filled xml* en een webservice
- een intern berichtensysteem (interne mailbox of “messageboard”) dat een efficiëntere en veiligere communicatie tussen alle betrokken partijen mogelijk maakt (CFI en onderworpen entiteiten, CFI en gerechtelijke autoriteiten, enz.);
- de mogelijkheid om zelf de contactgegevens van uw instelling en contactpersonen eenvoudig te wijzigen.

De effectieve implementatiefase van goAML is van start gegaan vanaf 1 oktober 2024. Vanaf die datum is de oude Oris-webapplicatie niet meer in gebruik en accepteert de CFI geen meldingen meer op papier. Enkel de nieuwe goAML-applicatie kan vanaf dan gebruikt worden om uw meldingen te verzenden.

Concreet moet u vanaf 1 oktober 2024, voordat u een melding doet bij de CFI, uw entiteit eerst registreren op het goAML-platform en de contactpersonen bepalen, volgens de registratieprocedure die u is meegedeeld (zie pagina op onze website www.ctif-cfi.be/goAML).

De komende maanden worden de nodige instructies, trainingen en online begeleiding over het gebruik van de goAML-applicatie ter beschikking gesteld. Via een registratieprocedure zal u zelf uw instelling en contactpersonen kunnen registreren.

De CFI zal u regelmatig op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen met betrekking tot goAML en de registratieprocedure. Een pagina op onze website www.ctif-cfi.be

cfi.be is voortaan volledig gewijd zijn aan communicatie over goAML. Aarzel niet om deze regelmatig te raadplegen.

Voor melders met een groot aantal meldingen die hun meldingsproces verder willen automatiseren, werd een document “Standard Reporting Specificaties (xsd)” opgesteld. Dit is een richtsnoer met een volledige beschrijving van elk xml-element en is beschikbaar op verzoek (info@ctif-cfi.be). Hierin staan meer details over de informatie die wordt gebruikt in het schema van onze meldingsformulieren en is bedoeld om de verschillende IT-teams te helpen bij hun ontwikkeling.

2. Kwaliteitscriteria van een melding

Hierna vindt U een lijst van de belangrijkste criteria die de CFI gebruikt om de kwaliteit van een melding¹ in het algemeen te beoordelen. Deze zijn bedoeld om melders te helpen de kwaliteit van hun meldingen te verbeteren, wat ook een invloed zou moeten hebben op de doeltreffendheid van het analyseproces van de CFI.

De kwaliteit van een melding heeft zowel betrekking op criteria die met de inhoud te maken hebben als met de vorm, in dit laatste geval kan het ook om meer technische aspecten gaan.

1. De melding gebeurt enkel via het online-meldsysteem goAML.
2. De melding is duidelijk en volledig
 - a. de verschillende bestanddelen van een melding zijn allen aanwezig (indien van toepassing)
 - b. deze staan in de ad-hocrubrieken van de melding
 - c. de bijlagen van de melding bevatten alle documenten die nuttig zijn voor de analyse door de CFI (kopie van de identiteitsdocumenten van cliënten die natuurlijke personen zijn en wiens identiteitsgegevens niet door het raadplegen van het rijksregister kunnen worden gecontroleerd, statuten van buitenlandse vennootschappen, rekeninghistorieken (in overeenstemming met het *uniform (bank) statement*), kopie van bewijsstukken, vorderingen, enz.).
3. Desgevallend wordt uitdrukkelijk vermeld dat het om een melding gaat die een eerste melding van de melder aanvult en de referte die de CFI aan deze initiële melding gaf wordt vermeld.
4. De identificatie van cliënten, lasthebbers en/of uiteindelijke begunstigden is correct en volledig
 - a. ze omvat zoveel mogelijk identificatiegegevens en ten minste de gegevens die krachtens de Wet vereist zijn
 - b. de structurering van gegevens die voor bepaalde specifieke velden van de onlinemelding vereist is wordt nageleefd (rijksregisternummer, ondernemingsnummer, IBAN-rekeningnummer en nationaliteit van de betrokkene)
 - c. de identificatiegegevens van lasthebbers en uiteindelijke begunstigden staan in de ad-hocrubrieken van de melding en de CFI hoeft deze dus niet in de bijlagen te zoeken

- d. de informatie over de sector van de cliënten is voldoende nauwkeurig om te weten te komen welke activiteiten ze werkelijk uitoefenen.
5. De beschrijving van de verdachte verrichtingen/feiten is duidelijk en nauwkeurig
 - a. de verrichtingen/feiten die als verdacht worden beschouwd staan duidelijk vermeld in de ad-hocrubriek van de melding, met vermelding van de periode en het totale volume van de verdachte verrichtingen en de voornaamste landen van oorsprong en bestemming van de geldmiddelen
 - b. bij een onlinemelding worden de verdachte verrichtingen bovendien in de daartoe voorziene gestructureerde tabel vermeld (als deze tenminste niet te talrijk zijn)
 - c. de beschrijving van de verdachte verrichtingen geeft de gemelde feiten weer
 - d. indien de melding betrekking heeft op een reeks cliënten die verdachte verrichtingen hebben uitgevoerd, dan wordt de band tussen de betrokkenen duidelijk uitgelegd zodat de CFI de belangrijkste betrokkene(n) kan bepalen voor haar analyse.
 6. De melding is gebaseerd op subjectieve elementen die uit een echte analyse voortvloeien
 - a. de *red flags* die aan de basis liggen van de melding worden duidelijk vermeld
 - b. desgevallend wordt uitdrukkelijk vermeld dat de cliënt werd ondervraagd over de verdachte verrichtingen/feiten maar dat de cliënt niet wenste te antwoorden of onvolledige of onbevredigende antwoorden gaf
 - c. deze informatie staat in de ad-hocrubriek van de melding betreffende de aanwijzingen van witwassen van geld en financiering van terrorisme (dus afzonderlijk van de informatie die met de beschrijving van de verdachte verrichtingen/feiten verband houdt).
 7. De melding vindt binnen een redelijke termijn plaats krachtens artikel 51 van de Wet (zie Hoofdstuk 3, 1.2).

3. Opvolging van de ontvangen meldingen

Zodra de CFI de melding ontvangt, bevestigt zij overeenkomstig artikel 79, § 4, van de Wet, schriftelijk ontvangst ervan, en oefent zij haar bevoegdheden uit in overeenstemming met de artikelen 80 tot en met 83 van de Wet.

De CFI kan, in overeenstemming met artikelen 80 en 81 van de Wet:

- zich verzetten tegen de uitvoering van elke verrichting die betrekking heeft op de melding of de bijkomende informatie (artikel 80 van de Wet, zie infra Hoofdstuk 3,1.2.1.); en
- zich binnen de door haar bepaalde termijn alle bijkomende informatie laten meedelen die zij voor de vervulling van haar opdracht nuttig acht (artikel 81 van de Wet).

Zij kan daartoe niet enkel de melder bevragen, maar tevens alle andere aan de wet onderworpen entiteiten, alsook de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten, de Stafhouder van de advocaten, de politiediensten, de administratieve diensten van de Staat, de OCMW's, de curatoren in een faillissement, de voorlopige bewindvoerders en de gerechtelijke overheden.

Overeenkomstig artikel 82 van de Wet behoort het tot de bevoegdheid van de CFI, om door middel van een grondige analyse, het verband te leggen tussen de verdachte geldmiddelen, verrichtingen en feiten en de onderliggende misdrijven, zoals gedefinieerd in artikel 4, 23° van de Wet (zie supra Hoofdstuk 3, 1,1.4.).

Overeenkomstig artikel 83 van de Wet en onder voorbehoud van de daarin voorziene uitzonderingen mogen de leden van de CFI en de leden van haar personeel, de leden van de politiediensten en de andere ambtenaren die bij haar gedetacheerd zijn alsook de externe deskundigen waarop zij een beroep doet, zelfs in het geval bedoeld in artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering en niettegenstaande enige andersluidende bepaling, geen ruchtbaarheid geven aan de informatie waarvan zij bij de uitoefening van hun opdrachten kennis hebben gekregen.

4. Vertrouwelijk karakter van de melding aan de CFI en de verzoeken om bijkomende informatie van de CFI

Art. 55. § 1. De onderworpen entiteiten, hun bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs, evenals de Stafhouder bedoeld in artikel 52, delen niet mee aan een betrokken cliënt noch aan derden dat informatie of inlichtingen, zijn, zullen worden of werden verstrekt aan de CFI in overeenstemming met de artikelen 47, 48, 52, 54 of 66, § 2, derde lid, of dat een analyse naar het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de gang is of zou kunnen worden geopend.

Het verbod bedoeld in het eerste lid is ook van toepassing op de daarin bedoelde mededelingen van informatie of inlichtingen aan de bijkantoren van onderworpen entiteiten gevestigd in derde landen.

§ 2. Wanneer een natuurlijk persoon die behoort tot één van de categorieën van de onderworpen entiteiten opgesomd in artikel 5, § 1, 23° tot en met 28°, een cliënt tracht te ontraden deel te nemen aan een illegale activiteit is er geen mededeling in de zin van paragraaf 1.

Art. 56. § 1. Het verbod waarvan sprake is in artikel 55 is niet van toepassing op de mededeling aan de toezichtautoriteiten die bevoegd zijn op grond van artikel 85, noch op de mededeling voor repressieve doeleinden.

§ 2. Het verbod waarvan sprake in artikel 55 is niet van toepassing op de mededeling van informatie:

1° tussen kredietinstellingen of financiële instellingen als bedoeld in artikel 2, lid 1, punten 1) en 2), van Richtlijn 215/849, gevestigd in een lidstaat wanneer deze instellingen behoren tot eenzelfde groep;

2° tussen de instellingen als bedoeld in 1°, hun bijkantoren en hun dochters waarin zij een meerderheidsbelang hebben, gevestigd in derde landen, op voorwaarde dat die bijkantoren en dochters volledig voldoen aan de op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures overeenkomstig artikel 45 van Richtlijn 2015/849, inbegrepen de procedures voor het delen van informatie binnen de groep;

3° tussen de instellingen bedoeld in 1° of tussen deze instellingen en gelijkwaardige instellingen gevestigd in derde landen waarvan de voorschriften gelijkwaardig zijn aan de voorschriften van Richtlijn 2015/849, wanneer deze instellingen optreden in verband met eenzelfde cliënt en in het kader van eenzelfde verrichting, op voorwaarde dat de uitgewisselde informatie slaat op die cliënt of die verrichting, dat ze enkel wordt gebruikt ter voorkoming van het witwassen van geld of van de financiering van terrorisme en dat de instelling die de informatie ontvangt onderworpen is aan verplichtingen die gelijkwaardig zijn aan de voorschriften van Richtlijn 2015/849 inzake mededelingsverbod en de bescherming van persoonsgegevens;

4° tussen de personen bedoeld in artikel 2, lid 1, punt 3, a) en b), van Richtlijn 2015/849 of tussen deze personen en personen die hetzelfde beroep uitoefenen in derde landen die verplichtingen opleggen die gelijkwaardig zijn aan deze bepaald in Richtlijn 2015/849:

a) die hun beroepsactiviteiten uitoefenen, al dan niet als werknemers, binnen dezelfde rechtspersoon of een grotere structuur waartoe de persoon behoort en die onder dezelfde eigendom, hetzelfde bestuur of hetzelfde toezicht op de naleving van de verplichtingen vallen; of

b) wanneer zij tussenkomen in verband met eenzelfde cliënt en in het kader van eenzelfde verrichting, op voorwaarde dat de uitgewisselde informatie betrekking heeft op die cliënt of die verrichting, dat ze uitsluitend wordt gebruikt ter voorkoming van witwassen van geld of van financiering van terrorisme, en dat de bestemming van de informatie onderworpen is aan gelijkwaardige verplichtingen dan degene bepaald in Richtlijn 2015/849 inzake het mededelingsverbod en de bescherming van de persoonsgegevens.

Overeenkomstig artikel 55, § 1 van de Wet, en teneinde de melders te beschermen, is het de onderworpen entiteiten, hun bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs, evenals de Stafhouder bedoeld in artikel 52, verboden aan een betrokken cliënt of aan derden mee te delen dat informatie of inlichtingen, zijn, zullen worden of werden verstrekt aan de CFI of dat een analyse naar het witwassen van geld of de financiering van terrorisme aan de gang is of zou kunnen worden gepend.

Dit mededelingsverbod, ook wel “tipping-off” verbod genoemd, slaat zowel op de meldingen aan de CFI, als op de door de CFI gevraagde bijkomende informatie aan de onderworpen entiteiten. Het mededelingsverbod dekt evengoed de interne analyses gemaakt door de AMLCO van de onderworpen entiteit teneinde met name te bepalen of er reden is tot het melden aan de CFI, alsook de externe analyses verricht door de CFI

teneinde te bepalen of er ernstige aanwijzingen zijn van witwassen van geld of financiering van terrorisme.

Indien een notaris, een bedrijfsrevisor, auditor, een externe accountant, een beoefenaar van een boekhoudkundig of fiscaal beroep of een advocaat alles in het werk stelt om een cliënt te doen afzien van deelname aan een illegale activiteit, is er geen sprake van openbaarmaking in de zin van het eerste lid van het artikel.

Het nauwgezet naleven van dit mededelingsverbod is volledig gerechtvaardigd gelet op de doelstellingen die ermee worden nagestreefd. Enerzijds is het absoluut noodzakelijk dat meldingen van verdachte verrichtingen geheim worden gehouden, om de daders van verrichtingen die verband houden met het witwassen van geld of terrorismefinanciering te kunnen aanhouden en om hun bezittingen in beslag te kunnen laten nemen door de gerechtelijke autoriteiten. Anderzijds wordt met het verbod om derden in te lichten ook bereikt dat de reputatie van de betrokkenen onaangetast blijft zolang er geen strafrechtelijke sancties zijn uitgesproken door de gerechtelijke autoriteiten. Wanneer deze verplichting tot geheimhouding niet wordt nageleefd teneinde de dader van de verrichting die verband houdt met het witwassen van geld of de financiering van terrorisme in staat te stellen zich te onttrekken aan de gevolgen van de verrichte of te verrichten melding, kan dit naargelang van de omstandigheden beschouwd worden als een daad van medeplichtigheid aan het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

Concreet houdt het mededelingsverbod in dat een voorzichtige benadering moet worden gehanteerd wanneer contact wordt opgenomen met een klant bij wie een atypische transactie werd vastgesteld. Het is essentieel om niet te vermelden of te suggereren dat deze contacten plaatsvinden in het kader van een AML/CFT-analyse. Als het moeilijk is met de klant te communiceren zonder deze informatie te onthullen, is het beter om geen contact op te nemen met de klant. Niettemin kunnen interacties met de klant worden overwogen als ze nodig zijn om een oordeel te vormen over het bestaan van een vermoeden, waarbij niet onthuld mag worden dat de gevraagde aanvullende informatie bedoeld is om te bepalen of al dan niet een melding moet gemaakt worden aan de CFI.

Artikel 56 van de Wet voorziet een aantal uitzonderingen op dit mededelingsverbod:

- Het verbod is niet van toepassing op de mededelingen gericht aan de bevoegde toezichthoudende autoriteiten noch op openbaarmakingen voor wetshandhavingsdoeleinden (parket, politie, onderzoeksrechter). Laatstgenoemde uitzondering bevestigt dat de geheimhouding van de meldingen aan de CFI niet door de melder kan worden ingeroepen om zijn medewerking aan een gerechtelijk onderzoek te weigeren, ongeacht of dit al dan niet uit een melding voortvloeit of betrekking heeft op de personen op wie de melding betrekking heeft, of op hun verrichtingen.
- De punten 1 tot 3 van paragraaf 2 van het artikel 56 van de Wet betreffen de uitzonderingen op het verbod op openbaarmaking die van toepassing zijn tussen kredietinstellingen en financiële instellingen die tot eenzelfde groep behoren en wiens bijkantoren en dochterondernemingen zich voor het merendeel in derde landen bevinden en tussen deze instellingen wanneer zij niet tot dezelfde groep behoren.
- In punt 4°, a), van paragraaf 2 van artikel 56 beoogt men de advocaten, de notarissen,

de bedrijfsrevisoren, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, de boekhoudkundige en fiscale beroepen en hun stagiairs die onderdanen zijn van de Europese Unie of van een derde land en die hun professionele activiteiten, al dan niet in loondienst, verrichten binnen dezelfde rechtspersoon of een grotere structuur waartoe de persoon behoort en die gemeenschappelijke eigendoms- en bestuurlijke banden en een gemeenschappelijke nalevingscontrole heeft. Op deze wijze is het voor de beroepsuitoefenaars die hun activiteiten uitoefenen binnen een grensoverschrijdende structuur mogelijk om informatie uit te wisselen over meldingen die zij hebben gedaan bij de CFI of hun eigen nationale meldpunt.

- In punt 4°, b), van paragraaf 2 van artikel 56 van de Wet beoogt men de openbaarmaking tussen de advocaten, de notarissen, de bedrijfsrevisoren, de auditkantoren en eenieder die het beroep van wettelijk auditor uitoefent, de boekhoudkundige en fiscale beroepen en hun stagiairs binnen de EU of gevestigd in een derde land, zonder dat zij tot eenzelfde grotere structuur behoren, en wanneer zij tussenkomen met betrekking tot dezelfde cliënt en dezelfde verrichting. Op deze wijze is het, net als in het verleden, bijvoorbeeld mogelijk voor een notaris en voor een advocaat, die tussenkomen voor dezelfde verrichting en voor dezelfde cliënt, om informatie uit te wisselen met betrekking tot eventuele meldingen die één van beiden zou hebben gedaan aan de CFI, of hun nationaal meldpunt. Indien de uitwisseling van informatie dient te geschieden met een persoon gevestigd in een land buiten de EER, dient deze uitwisseling te beantwoorden aan eisen en aan een toezicht gelijkwaardig aan deze vereist door Richtlijn (EU) 2015/849.

Hoofdstuk 5: Bescherming van de melders

1. Immunititeit

Art. 57. De verstrekking te goeder trouw van informatie aan de CFI door een onderworpen entiteit, door één van haar bestuurders, personeelsleden, agenten of distributeurs, of door de Stafhouder bedoeld in artikel 52, alsook door een advocaat aan de Stafhouder in toepassing van artikel 52, vormt geen inbreuk op ongeacht welke op grond van een contract of van een wettelijke, reglementaire of bestuursrechtelijke bepaling opgelegde beperking inzake de openbaarmaking van informatie en leidt voor de betrokken onderworpen entiteit of voor haar bestuurders, personeelsleden, agenten of distributeurs, tot geen enkele vorm van aansprakelijkheid op burgerrechtelijk, strafrechtelijk en tuchtrechtelijk vlak, noch tot nadelig of discriminatoir optreden van de werkgever, zelfs indien deze niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit, en ongeacht of enige illegale activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

Het artikel 57 van de Wet zorgt voor de omzetting van artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849, voor wat betreft de bescherming van de melders wanneer zij te goeder trouw meldingen aan de CFI kenbaar maken. Het artikel houdt eveneens rekening met Aanbeveling 20 van de FATF en versterkt derhalve inhoudelijk de bescherming waarin voorzien was in het oude artikel 32 van de wet van 11 januari 1993.

Er wordt enerzijds uitdrukkelijk bepaald dat het te goeder trouw kenbaar maken van informatie aan de CFI geen schending inhoudt van enige beperking op het openbaar maken of onthullen van informatie zoals opgelegd door een overeenkomst, en dat deze melding niet kan leiden tot een nadelige of discriminerende maatregel op het vlak van de tewerkstelling (artikel 37 van Richtlijn (EU) 2015/849). Anderzijds wordt er ook uitdrukkelijk bepaald dat de immunititeit onaangetast blijft, zelfs in een situatie waar de melders niet precies op de hoogte waren van de onderliggende criminele activiteit en dit onafhankelijk van het feit of er al dan niet daadwerkelijk een illegale activiteit heeft plaatsgevonden (Aanbeveling 20 FATF).

Wanneer een onderworpen entiteit bijvoorbeeld redenen had om te vermoeden dat de geldmiddelen van illegale herkomst waren, en dat die illegale herkomst fiscale fraude kon zijn, kan zij door de cliënt niet aansprakelijk worden gesteld op grond van het feit dat zij vooraf niet had vastgesteld dat het om ernstige fiscale fraude ging. Dit bevestigt nogmaals dat het niet aan de melder is om de criminele activiteit te identificeren die onderliggend is aan zijn vermoeden van witwassen van geld. Het is aan de CFI om een diepgaand onderzoek te voeren en het verband te leggen tussen het vermoeden van witwassen van geld en de criminele activiteit.

In dit verband wordt normaal herhaald dat de melding te goeder trouw moet worden verricht opdat de immunititeit van toepassing zou zijn.

De melding moet derhalve steeds gemotiveerd zijn door motieven of elementen die de geldmiddelen of de verrichting *verdacht* maken in de concrete gegeven omstandigheden, met andere woorden gebaseerd zijn op vermoedens van witwassen, dus vermoedens dat de geldmiddelen verworven zijn uit een criminele activiteit, of dat zij verband houden met

de financiering van terrorisme, met andere woorden dat zij voor een criminele activiteit zullen worden aangewend.

De goede trouw houdt in dat de melding niet mag gebeuren met als doel de cliënt te benadelen en ook niet mag gebaseerd zijn op informatie waarvan de onderworpen entiteit wist dat dit onjuiste, niet-verifieerbare of onvolledige informatie is, of niet mag gebeuren zonder dat er ook maar enige aanwijzing is van witwassen van geld of financiering van terrorisme waarop het vermoeden gestaafd kan zijn. (zie hierover ook supra, Hoofdstuk 3, 1.3. Individuele en subjectieve verplichting).

We wijzen ook op het principe dat de goede trouw wordt vermoed en dat hij die zich op kwade trouw beroept die moet bewijzen (artikel 1.9 Burgerlijk Wetboek).

Zoals hierboven reeds aangehaald wordt er zowel op Europees als internationaal niveau naar goede trouw verwezen wanneer er een melding wordt gedaan om te voorkomen dat eender welke transactie of eender welke geldmiddelen, zonder ook maar enige aanwijzing of vermoeden van hun criminele oorsprong of hun criminele bestemming zouden worden gemeld, met als direct gevolg het overstelpen van de financiële inlichtingeneenheden, en het verzwakken van de verantwoordelijkheidszin van de melders zelf.

2. Bescherming tegen bedreiging, daden van agressie of intimidatie

Art. 10. De onderworpen entiteiten ontwikkelen en leggen passende procedures ten uitvoer die evenredig zijn met hun aard en omvang, om hun personeelsleden of hun agenten of distributeurs in staat te stellen om, op vertrouwelijke en anonieme basis, via een specifiek en onafhankelijk kanaal, de inbreuken op de in dit boek bedoelde verplichtingen te melden aan de personen die aangewezen zijn op grond van artikel 9.

Art. 36. Elke onderworpen entiteit zorgt ervoor dat haar personeelsleden, alsook haar agenten en distributeurs die een verrichting die ze als atypisch beschouwen in de zin van artikel 35, § 1, 1°, of het feit dat ze niet kunnen voldoen aan de waakzaamheidsverplichtingen bedoeld in de artikelen 33, § 1, 34, § 3, en 35, § 2, intern melden, worden beschermd tegen elke bedreiging, elke vergeldingsmaatregel of daad van agressie, en in het bijzonder tegen nadelig of discriminerend optreden van de werkgever.

Art. 58. Wanneer de CFI een mededeling doet aan de Procureur des Konings of aan de federale procureur of aan de autoriteiten bedoeld in artikel 83, § 2, worden ze niet in kennis gesteld van de meldingen van vermoedens die ze heeft ontvangen van onderworpen entiteiten op grond van de artikelen 47, 54 en 66, § 2, derde lid, teneinde de anonimiteit van hun auteurs te beschermen.

Indien de personen bedoeld in artikel 83, § 1, worden opgeroepen om in rechte te getuigen, mogen zij de identiteit van de in het eerste lid bedoelde auteurs evenmin bekendmaken.

Art. 59. De bevoegde autoriteiten inzake onderzoek en vervolging van WG/FT nemen alle passende maatregelen om de bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten die hetzij intern, hetzij aan de CFI vermoedens van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme melden, wettelijk te beschermen tegen bedreigingen, vergeldingsmaatregelen of daden van agressie.

De personen die aan bedreigingen, vergeldingsmaatregelen, daden van agressie of nadelig of discriminerend optreden van de werkgever zijn blootgesteld omdat zij intern of aan de CFI een vermoeden van witwassen of terrorismefinanciering hebben gemeld, kunnen een klacht indienen bij de bevoegde autoriteiten, zonder afbreuk te doen aan de toepassing van artikel 90. Met het oog op een doeltreffende voorziening in rechte, blijft de uitzondering op het mededelingsverbod voor repressieve doeleinden krachtens artikel 56, § 1, onverkort van toepassing.

Art. 90. De toezichtautoriteiten stellen effectieve en betrouwbare mechanismen in voor de melding door de leidinggevenden, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten of door derden, aan deze autoriteiten, van mogelijke of werkelijke inbreuken op de bepalingen van deze wet, van de besluiten of reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, en van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's.

De in het eerste lid bedoelde mechanismen omvatten specifieke procedures voor de ontvangst van meldingen van inbreuken via een of meer beveiligde communicatiekanalen die ervoor zorgen dat de identiteit van de personen die informatie verstrekken, uitsluitend bekend is bij de bevoegde autoriteiten en, in voorkomend geval, zelfregulerende organen, alsook specifieke procedures voor de opvolging van deze meldingen.

De toezichtautoriteit kan de identiteit van de persoon die de melding verricht heeft, niet bekendmaken aan de onderworpen entiteit of aan derden.

Er kan geen enkele burgerlijke rechtsvordering, straf- of tuchtvordering worden ingesteld en geen enkele professionele sanctie worden uitgesproken tegen het personeelslid of de vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit die te goeder trouw een melding heeft gericht aan de toezichtautoriteit, wegens het feit dat hij de genoemde melding heeft verricht. Deze bescherming is eveneens van toepassing wanneer de te goeder trouw verrichte melding, gegevens bevat die voorkomen of zouden moeten voorkomen in een melding van een verdachte verrichting.

Elke ongunstige of discriminatoire behandeling van deze persoon, evenals elke beëindiging van de arbeidsverhouding of de vertegenwoordiging wegens de melding die deze persoon heeft verricht, is verboden.

De bepalingen van dit artikel doen geen afbreuk aan de toepassing van bijzondere bepalingen betreffende de melding van inbreuken aan een toezichtautoriteit.

Een van de zorgen van de meldende onderworpen entiteiten is dat hun identiteitsgegevens of die van hun werknemers of vertegenwoordigers niet nodeloos kenbaar worden gemaakt. Van bij het begin van haar activiteiten is de CFI zich bewust van het fysieke risico waaraan de leden van de onderworpen entiteiten worden blootgesteld ingevolge de verplichting tot het medelen van feiten of vermoedens van witwassen die aan deze entiteiten is opgelegd. De wetgever heeft daarmee rekening gehouden in voornoemde artikels.

In overeenstemming met artikel 10 van de Wet moeten de onderworpen entiteiten een intern klokkenluidersysteem definiëren (*interne whistleblowing*) en implementeren dat hun personeelsleden, agenten en distributeurs in staat stelt om op vertrouwelijke of anonieme basis en via een specifiek en onafhankelijk kanaal inbreuken op de Wet onder de aandacht te brengen van de AMLCO en van de voor AML/CFT verantwoordelijke hooggeplaatste.

Artikel 36 van de Wet beschermt de melders wanneer ze intern melden tegen elke bedreiging of daad van agressie, en in het bijzonder tegen nadelig of discriminerend optreden van de werkgever, en legt de nadruk hierbij op de verantwoordelijkheid van de onderworpen entiteiten zelf.

Om de anonimiteit te beschermen van de onderworpen entiteiten die een vermoeden hebben gemeld en om de melders tegen bedreigingen of vijandige daden te beschermen is het, overeenkomstig artikel 58 van de Wet, eveneens wettelijk verboden om aan de procureurs des Konings, de onderzoeksrechters, de buitenlandse tegenhangers van de CFI, OLAF, EUROPOL, de arbeidsauditeur, de SIOD, de FOD Financiën (AFC, Douane, Thesaurie), de FOD Economie, de Staatsveiligheid, de Algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst van het Leger, alsook aan OCAD een kopie te bezorgen van de meldingen van een vermoeden zelfs indien de CFI aan hen informatie meedeelt.

De melding op zich blijft dus steeds in het bezit van de CFI.

Daarom past de CFI, in haar operationele praktijk, al een reeks maatregelen toe met als doel de natuurlijke personen en de entiteiten die hen tewerkstellen niet aan eventuele bedreigingen of daden van agressie bloot te stellen.

In de praktijk is het zo dat, wanneer de CFI een melding ontvangt, zij deze informatie kruist met de informatie verkregen van of gevraagd aan instellingen en onderworpen entiteiten die ze krachtens de Wet mag ondervragen. Dit leidt ertoe dat de mededelingen die eventueel worden gedaan aan het Parket of aan de hierboven opgesomde autoriteiten gebaseerd zijn op meerdere bronnen zonder de oorspronkelijke melding zelf te hernemen of te herhalen. Voor ieder dossier doorgemeld aan de gerechtelijke autoriteiten (procureur des Konings of Federaal procureur) maakt de CFI een verslag op met daarin alle ontvangen, verzamelde en geanalyseerde informatie, ongeacht of deze nu afkomstig is van meldingen of van andere wettelijke bronnen. Dit verslag vermeldt nooit uitdrukkelijk welke informatie als gevolg van een melding werd verkregen. Dergelijke meldingen, of zij nu aan de oorsprong liggen van het dossier of pas naderhand in aanmerking genomen werden, worden nooit bij deze doormeldingsverslagen gevoegd. Alle informatie wordt zo samengebracht in een verslag dat de CFI voor haar eigen rekening neemt.

Informatie afkomstig van meldingen gedaan door andere beroepsgroepen (advocaten,

notarissen, bedrijfsrevisoren, boekhoudkundige en fiscale beroepen,...) wordt geïntegreerd in het verslag van de CFI, waarbij zoveel mogelijk wordt vermeden dat de bron van deze informatie kan worden geïdentificeerd.

Indien de leden van de CFI, haar personeelsleden, de leden van de politiediensten en de andere ambtenaren die bij haar gedetacheerd zijn, alsook de externe deskundige waarop zij een beroep doet, worden opgeroepen om in rechte te getuigen is het hen evenmin toegestaan om de identiteit van de auteurs van de meldingen te onthullen.

Artikel 59 van de Wet vereist dat de bevoegde autoriteiten inzake onderzoek en vervolging, zijnde het parket en de politie, alle passende maatregelen nemen om de bestuurders, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten die hetzij intern, hetzij aan de CFI vermoedens van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme melden, wettelijk te beschermen tegen bedreigingen, vergeldingsmaatregelen of daden van agressie. Gepaste maatregelen om de discretie te verzekeren moeten worden genomen door de bevoegde overheden inzake het onderzoek naar en de vervolging van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme voor het hele vervolgingsproces.

Artikel 59 van de Wet bepaalt overigens dat, met het oog op een doeltreffende voorziening in rechte, de uitzondering op het mededelingsverbod voor repressieve doeleinden krachtens artikel 56, § 1, onverkort van toepassing is (zie punt 4 hierboven Vertrouwelijk karakter van de melding aan de CFI).

Artikel 90 van de Wet legt de verantwoordelijkheid voor het instellen van bescherming tegen bedreigingen, vergeldingsmaatregelen of daden van agressie bij de toezichthoudende autoriteiten. Zij moeten effectieve en betrouwbare mechanismen instellen voor de melding door leidinggevend, personeelsleden, agenten en distributeurs van de onderworpen entiteiten of door derden, aan deze autoriteiten, van mogelijke of werkelijke inbreuken op de bepalingen van deze wet, van de besluiten of reglementen genomen ter uitvoering ervan, van de uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn (EU) 2015/849, van de Europese verordening betreffende geldovermakingen, en van de waakzaamheidsplichten bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo's (*externe whitsleblowing*).

De mechanismen omvatten specifieke procedures voor de ontvangst van meldingen van inbreuken en de opvolging ervan. De toezichthoudende autoriteit kan de identiteit van de persoon die de melding heeft verricht, niet bekendmaken aan de onderworpen entiteit of aan derden. Er kan geen enkele burgerlijke rechtsvordering, straf- of tuchtprocedure worden ingesteld en geen enkele professionele sanctie worden uitgesproken tegen het personeelslid of de vertegenwoordiger van de onderworpen entiteit die te goeder trouw een melding heeft gericht aan de toezichthoudende autoriteit, wegens het feit dat hij de genoemde melding heeft verricht.

Deze bescherming is eveneens van toepassing wanneer de te goeder trouw verrichte melding, gegevens bevat die voorkomen of zouden moeten voorkomen in een melding van een verdachte verrichting.

Elke ongunstige of discriminatoire behandeling van deze persoon, evenals elke beëindiging van de arbeidsverhouding of de vertegenwoordiging wegens de melding die deze persoon heeft verricht, is verboden.

[Richtlijn \(EU\) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden](#) zorgt voor een uniformere en betere bescherming van klokkenluiders in de Europese Unie.

Deze richtlijn is omgezet in Belgisch recht:

- voor de privésector, door de [wet van 28 november 2022 betreffende de bescherming van melders van inbreuken op het Unie- of nationale recht vastgesteld binnen een juridische entiteit in de private sector](#) ;
- en voor de publieke sector door de [wet van 8 december 2022 betreffende de meldingskanalen en de bescherming van de melders van integriteitsschendingen in de federale overheidsinstanties en bij de geïntegreerde politie](#).

Deze wetten implementeren tegelijkertijd artikel 90 van de Wet, die van toepassing blijft, maar wordt aangevuld door de bepalingen van de voornoemde wetten voor de aangelegenheden van de Wet die zij niet regelt.

3. Terugkoppeling van informatie

Art. 78. Ten minste één keer per jaar stelt de CFI een verslag op van haar werkzaamheden voor de minister van Justitie en de minister van Financiën. Dit verslag bevat, wat haar betreft, alle inlichtingen nuttig voor de beoordeling van de doeltreffendheid van het preventieve stelsel ter bestrijding van WG/FTP, actuele informatie over praktijken van witwassen en financiering van terrorisme, en over aanwijzingen om verdachte verrichtingen te kunnen onderkennen, alsook algemene feedback gericht aan de onderworpen entiteiten om hen nadere bijzonderheden te verschaffen over de doeltreffendheid en het vervolg van hun meldingen.

Een specifieke feedback over de doeltreffendheid en het vervolg van meldingen wordt verzekerd door de CFI, in de mate van het mogelijke, ten aanzien van de onderworpen entiteiten, desgevallend op basis van gezamenlijke vergaderingen.

Aan de hand van het jaarverslag zorgt de CFI ervoor dat de onderworpen entiteiten toegang hebben tot actuele informatie over de praktijken van criminelen die geld witwassen en terrorisme financieren en over aanwijzingen aan de hand waarvan verdachte verrichtingen kunnen worden opgespoord.

Het jaarverslag van de CFI verstrekt in het deel met de statistieken algemene feedback over de doeltreffendheid van de meldingen van vermoedens en het gevolg dat eraan wordt gegeven. Het bevat ook een typologische en strategische analyse van de trends en de door misdadigers gebruikte technieken om misdaadgeld in de reguliere economische circuits in te brengen. Aan de hand van het jaarverslag stelt de CFI ook haar voorgedijministers, de onderworpen entiteiten en via haar website het brede publiek onder meer op de hoogte van de vonnissen uitgesproken in de door de CFI aan de procureur des Konings of aan de federale procureur doorgemelde dossiers.

Via haar afdeling strategische analyse draagt de CFI bij tot een beter begrip van de trends op gebied van witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Dergelijke strategische analyse laat ook toe om de aanwijzingen en vermoedens van melders in een context te plaatsen. Op de website van de CFI is in dat verband nuttige informatie te vinden.

Specifieke feedback, die met specifieke meldingen en dossiers verband houdt, stelt heel wat meer problemen met betrekking tot het versterkte beroepsgeheim van de CFI en het goede verloop van het onderzoek.

Het beroepsgeheim van de leden van de CFI en haar personeel heeft tot gevolg dat in principe elke mededeling van specifieke onderzoeksresultaten aan meldende instellingen uitgesloten is. Elke schending van het beroepsgeheim wordt strafrechtelijk gesanctioneerd. De strenge regeling inzake het beroepsgeheim is de *conditio sine qua non* betreffende de erg uitgebreide bevoegdheden waarover de CFI beschikt om inlichtingen die nuttig zijn voor haar opdracht te bekomen.

Indien de CFI aan een meldende instelling in hoofde van een cliënt het bestaan van ernstige aanwijzingen zou bevestigen zou dit betekenen dat melders indirecte toegang wordt verleend tot politiebesteden en vertrouwelijke inlichtingen. Een dergelijke praktijk zou de melder er eveneens kunnen toe aanzetten onmiddellijk alle relaties met de cliënt stop te zetten, wat in bepaalde gevallen de doeltreffendheid van onderzoeken zou kunnen schaden en beletten dat aanhoudingen en mogelijke verbeurdverklaringen worden uitgevoerd. In geval van doormelding aan de Procureur des Konings is het aan hem om met de melder contact op te nemen indien hij dit opportuun acht.

Desalniettemin wordt bepaalde specifieke informatie aan de melders gegeven.

Uit de jaarverslagen van de CFI blijkt dat er talrijke, eerder informele, vergaderingen tussen de CFI en de onderworpen entiteiten plaatsvinden om hen specifieke feedback over de kwaliteit van hun meldingen te geven.

Er zijn ook regelmatig contacten tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten waarbij vooral de kwaliteit van meldingen van verdachte verrichtingen wordt besproken. Deze uitwisseling werd geformaliseerd op basis van het huidige artikel 121 §§ 2 en 3 van de wet van 18 september 2017, dat bepaalt:

“§ 2. De CFI en de toezichtautoriteiten werken samen en wisselen alle informatie uit die nuttig is voor de uitoefening van hun bevoegdheden bepaald bij of krachtens deze wet.

§ 3. Het feit dat de betrokken autoriteiten en de CFI onderworpen zijn aan een beroepsgeheim vormt geen belemmering voor de naleving van de in dit artikel bedoelde verplichting tot samenwerking.”

Op 17 september 2019 werd er tussen de CFI en de Nationale Bank van België op basis van dit artikel een MOU ondertekend. Dit gebeurde ook met de FSMA op 23 juni 2022.

Op basis van inspecties ter plaatse van de kwaliteit van het meldingsbeleid van de gecontroleerde onderworpen entiteiten beschikken de toezichthoudende overheden en de CFI, per sector, over een kwalitatieve beoordeling van de ontvangen meldingen. Deze

beoordeling van de kwaliteit van het meldingsbeleid stelt melders in staat om beter te contextualiseren wat er van hen wordt verwacht om zo de kwaliteit van hun meldingen te optimaliseren. Het maakt het ook mogelijk om de aanpak van bepaalde melders die een aanzienlijk deel aan automatische STR doen, te wijzigen. Deze dialoog stelt de toezichthoudende overheden ook in staat om hun toezichtverplichtingen beter te richten op basis van een risicogebaseerde aanpak.

Deze talrijke informatie-uitwisselingen, die hoofdzakelijk bestaan uit feedback door de CFI over de meldingsactiviteit van de meldingsplichtigen die onder hun controle staan (kwantitatieve en kwalitatieve verslagen), dragen ook, zij het in mindere mate, bij tot de melding door de CFI aan de toezichthoudende overheden van eventuele inbreuken op de AML/CFT-verplichtingen die tijdens de operationele analyse van de dossiers kunnen zijn vastgesteld.

Om de kwaliteit van alle ontvangen meldingen zo goed mogelijk te kunnen beoordelen, heeft de CFI bovendien een intern communicatiekanaal opgezet waarlangs eventuele tekortkomingen of zwakke punten die door de verschillende analisten van de operationele afdeling worden vastgesteld, worden gemeld en vervolgens voor elke melder worden gecentraliseerd, zowel op het moment dat de melding wordt ontvangen als tijdens de daaropvolgende verwerking ervan.

Philippe de Koster
Voorzitter